

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Ajatuksista tekstiksi

Ohjeita opiskeluun, viestintään ja kirjoittamiseen
yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksella

Sisältö

Johdanto	3
Akateeminen kirjoittaminen	4
Kirjoittamisprosessi	6
Onko valmiita ajatuksia olemassa? – Keskeisiä käsitteitä tiedon tuottamisesta	7
Lähdeaineistot ja viittaaminen	9
Tekstin ulkoasu	10
Kirjoitustöiden palauttaminen	11
Yksilölliset opintojärjestelyt ja saavutettavuus	13
Suoritusmuodot	14
Tentti	14
Essee	15
Luentopäiväkirja, oppimispäiväkirja ja lukupäiväkirja	16
Ideapaperi ja seminaaripaperi	17
Tutkimussuunnitelma	18
Esitelmä tai alustus	19
Luentopassi	19
Kirjallinen tehtävä	21
Harjoitteluraportti	21
Näkökulmia tieteelliseen viestintään	23
Tieteellinen viestintä ja oma näkökulma	23
Vastuullinen asiantuntijuus ja etiikka	23
Tekoälyn käyttö opiskelussa	24
Muilla kielillä kuin omalla äidinkielellä kirjoittaminen	26
Tutkielmaohjeet	27
Kandidaatintutkielma	27
Maisterintutkielma	36
Hyvä tietää ohjauksesta laitoksellasi	48
Liite 1. Lait ja oikeuslähteet	51

Johdanto

Tämä opas on tarkoitettu Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen opiskelijoille yleiseksi ohjeiksi tukemaan erilaisten kirjoitustehtävien ja tutkielmien tekemistä. Opas kannattaa lukea opintojen alussa ja palata sen pariin tarpeen mukaan opintojen edetessä. Tässä oppaassa saat kootusti yleisiä ohjeita kirjallisia töitä sekä opinnäytteiden kirjoittamista varten. Erilaiset tekstit ovat tiedeyhteisössä tärkeä työväline. Keskeinen osa akateemista osaamista onkin kirjallinen ja suullinen viestiminen digitaalisissa ja fyysisissä ympäristöissä sekä erilaisissa ryhmissä toimiminen. Tieteellisen viestinnän opiskelu vaatii omien työskentelytapojen, haasteiden ja vahvuuksien tarkastelemista. Peruslähtökohta yliopisto-opiskelussa on se, että opiskelija harjaannuttaa näitä taitoja osana opiskeluaan ja ohjaa itse omaa oppimistaan. Tieteellinen kirjoittaminen on taito, jota opetellaan etenkin opintojen alussa. Hyväksi kirjoittajaksi ja tieteelliseksi viestijäksi tullaan harjoittelemalla, ottamalla vastaan ja antamalla palautetta sekä lukemalla, tutkimalla ja analysoimalla erilaisia tekstejä ja esityksiä.

Yhteiskuntatieteet (sosiaalityö, politiikka, sosiologia ja yhteiskuntapolitiikka) sekä filosofia lähestyvät ilmiöitä hieman eri tavoin ja erilaisin käsittein. Opinnot perehdyttävät kunkin alan tapaan tarkastella ja käsitteellistää maailmaa. Opettele opintojesi aikana tarkastelemaan eri alojen tapaa ilmaista asioita teksteissä. Lukiessasi erilaisia tekstejä huomaat pian, miten asioista puhutaan eri konteksteissa ja mitkä käsitteet ovat tärkeitä millekin alalle. Samoja käsitteitä ja teorioitakin käytetään eri aloilla, mutta esimerkiksi tutkimuskohteet ja tarkastelutasot voivat olla erilaisia.

Yliopisto-opiskelija sitoutuu toimimaan yliopiston ja laitoksen ohjeistusten mukaisesti. Yliopiston toiminta kokonaisuudessaan perustuu lakiin, ja yliopiston toimintaa ohjaavat ohjesäännöt, ohjelmat, periaatteet ja toimintasuunnitelmat. Yliopiston ohjeet ja toimintatavat koskevat niin opiskelijoita kuin henkilökuntaakin. Opiskelijan pitää tutustua verkkosivuilla oleviin opiskelijan ohjeisiin ja toimintakäytäntöihin sekä tarkastaa aina oman tutkinto-ohjelman tarkentava ohje verkkosivustolta. Yleisesti opiskelijan kannalta olennaisia asioita mainitaan tutkintosäännössä, järjestyssäännössä sekä laitoksen opiskelun ohjeissa. Muita etenkin opintosuoritusten kannalta tärkeitä asioita ovat esimerkiksi eettiset ohjeet, vilppiä ja plagiointia koskeva ohjeistus sekä aineistonhallintaa koskevat asiat.

Kirjoitustöitä ja muitakin opiskelussa tapahtuvia suoritteita tehdessä noudatetaan yliopiston ja kulloisenkin opintojakson ohjeistusta. Opiskelija on aina itse vastuussa suorituksistaan tutkinnon suorittamisen jälkeenkin. Siksi on tärkeää, että ohjeisiin ja tiedeyhteisön sääntöihin on tutustuttu.

Tämän opaskirjasein on laatinut seuraava työryhmä: Kaisa Haapakoski, Anna-Mari Järvinen, Hanna-Mari Kivistö, Kari Kulovaara, Olli-Pekka Moisio, John Pajunen, Ainoriitta Pölänen, Satu Ranta-Tyrkkö, Petri Ruuskanen, Ulla Salovaara, Mia Soininen ja Minna Ylilahti (pj.). Heidi Niemi on laatinut ohjeet lakeihin ja muihin oikeuslähteisiin viittaamiseen, ja Kirsi Leskinen on oikolukenut tekstin.

Akateeminen kirjoittaminen

Akateeminen teksti on asiantuntijan kirjoittamaa tekstiä, joka noudattaa tiettyjä konventioita ja peruseriaatteita ja jonka lukijana voi olla toinen asiantuntija tai laajempi yleisö. Opiskelijana tehdyt tekstit ovat usein kurssisuorituksia tai tutkinto-ohjelmaan kuuluvia tutkielmia, ja niissäkin harjoitellaan tieteellistä viestintää ja tieteellisen kirjoittamisen konventioiden noudattamista. Pyrkimys on harjoitella tekemään tekstejä, jotka ovat yleisesti ymmärrettäviä ihmistieteellisen alan vertaislukijalle eli esimerkiksi toiselle opiskelijalle.

Akateeminen teksti kunnioittaa tiedollisia arvoja, joita ovat muun muassa totuudenmukaisuus, kriittisyys, luotettavuus, tarkkuus, täsmällisyys ja objektiivisuus. Tekstin tavoitteena on välittää kirjoittajan muotoilemaa informaatiota yksiselitteisesti, ymmärrettävästi ja niin, että lukijan on helppo tarkistaa tiedon ja ajatusten alkuperä. Kirjoittajana kehitty erityisesti opiskelun aikana, mutta taidossa voi harjaantua koko elämän ja työuran ajan. Kirjoittamisessa kehittyminen tapahtuu kirjoittamalla. Opiskellessa kirjoitettuihin teksteihin kannattaa suhtautua harjoituksina; taito kasvaa harjoitellessa, eivätkä opettajat odota varsinkaan aloittelevilta opiskelijoilta täydellistä akateemisen kirjoittamisen hallintaa.

Asiantuntija osoittaa teksteissä tieteen arvojen mukaista ajattelua. Esimerkiksi kirjoittajan ajatusten takana olevia lähteitä kunnioitetaan lähdeviittein, ja tiedon muodostuksen elementteihin suhtaudutaan kriittisesti. Tekstissä viitataan toisiin kirjoittajiin ja omat päätelmät erotetaan selkeästi toisten kirjoittajien sanomista asioista. Esitetyt väitteet perustellaan, kuvaukset ja selitykset perustuvat evidenssiin ja tekstin rakenne seuraa tavanomaisia akateemisia tekstirakenteita ja tekstilajeja.

Tiedemaailmassa on lukuisia yhteisöjä, oppialoja, ajattelutapoja ja toisistaan erottuvia kirjallisia konventioita. Edes lähialojen asiantuntijat eivät välttämättä tunne tarkoin toistensa teorioita ja käsitteitä. Tekstin kirjoittajan on huomioitava lukija: oman alan lukijalle ei tarvitse kirjoittaa perusteista yhtä laajasti kuin vaikkapa suurelle yleisölle. On syytä seurata oman alan menettelytapoja ja opiskeluun liittyviä ohjeita. Viestintään on kiinnitettävä erityistä huomiota, olipa työelämässä tutkimus- ja opetusalailla tai missä hyvänsä asiantuntija-tehtävässä.

Tiede nojaa olemassa olevaan tietoon, ja uusi tietämys suhteutetaan aiempaan. Opiskelun alkuvaiheessa painotus on olemassa olevan tiedon omaksumisessa, ymmärtämisessä ja tulkitsemisessä. Tavoitteena on edetä itsenäiseksi tiedon tuottajaksi. Etenkin opinnäytetoissa opiskelijalta odotetaan suurempaa itsenäisyyttä. Hallittavana on tällöin tutkimus- ja kirjoitusprosessin kokonaisuus suunnitteluvaiheesta tekstin viimeistelyyn.

Tieteellinen kirjoittaminen on aina prosessimaista, ja prosessissa lukeminen, kirjoittaminen ja ajattelu kietoutuvat usein yhteen. Kaikkien opintosuoritusten tekeminen alkaa siitä, että tutustut aiheeseen ja oppimateriaaleihin eli kurssikirjallisuuden tai muuhun opettajan määräämän kirjallisuuteen tai aineistoihin. Tehtävänanto luetaan huolellisesti ja sen jälkeen voidaan alkaa miettiä oman tekstin rakentamista. Voit edetä esimerkiksi näin:

- Tutustu tehtävänantoon siten, että hahmotat sen idean ja tavoitteet.
- Mieti, mitä eri vaiheita tehtävän tekeminen sinulta vaatii. Voit tehdä itsellesi esimerkiksi suunnitelman kirjallisuuteen perehtymisestä, ideoinnista ja tekstin hahmotelusta.
- Tutustu siihen, mitä aiheesta jo tiedetään ja tarkastele myös omia ajatuksiasi aiheesta – liittyykö asia esimerkiksi aiemmin opiskelemaasi.
- Silmäile materiaaleja (kurssikirjallisuus ja muu kurssimateriaali) ja muodosta kokonaiskuva opiskeltavasta aineksesta. Sen jälkeen tutustu paremmin kirjallisuuteen. Mieti samalla, mitä tehtävänannossa pyydettiin tekemään, ja keskity tarkemmin niihin osa-alueisiin, jotka ovat tärkeitä tehtävän tekemisessä.
- Jatka työskentelyä hahmottelemalla tekstiä ja lukemalla.

Kirjoittaminen on monitahoinen oppimisprosessi. Kirjoittaminen on prosessi, joka edistää uuden oppimista ja auttaa hallitsemaan laajoja kokonaisuuksia. Se kehittää kykyä yhdistellä tietoa, tunnistaa teemoja ja erotella olennainen epäolennaisesta. Samalla sovelletaan tietoa ja työstetään omia ajatuksia ja laajemmin ajattelua. Lukeminen ja erilaisten tekstien kirjoittaminen ovat keskeisiä asioita kehittäessäsi akateemisia taitoja kuten reflektiotaitoa tai tutkimustaitoja. Erilaisia kirjoitustöitä tehdessä harjoitat taitoja, joita tarvitset työelämässä sekä tutkimusta tehdessäsi.

Tieteellisen kirjoittamisen tyyli ja muoto voivat vaihdella eri tekstilajeissa. Esimerkiksi essee ja tutkimusraportti ovat muodoltaan erilaisia tieteellisiä kirjoitelmia. Tuotettava teksti ja sen luonne riippuu opintojaksosta. Tehtävänantoon tulee tutustua hyvin. Toisinaan tehtävänanto on tiukemmin muotoiltu, jolloin on täsmällisesti seurattava annettuja ohjeita. Tehtävänanto voi olla myös väljä, jolloin opiskelijan vastuulla on huolehtia aiheen rajaamisesta, tekstin rakenteesta, lähteiden ja aineistojen valitsemisesta – yleisesti työn suunnittelemisestä ja toteutuksesta.

Työelämässä akateemiselta asiantuntijalta edellytetään kykyä kirjoittaa erilaisia tekstejä, erilaisille yleisöille ja erilaisia tarkoituksia varten. Opintosuorituksia tehdään oppimisen tukemiseksi ja sen osoituksena, ja julkaistavat tekstit kuten opinnäytteet ja tieteelliset artikkelit ovat tiedeyhteisöä ja asiasta kiinnostunutta laajempaa yleisöä varten.

Kirjoittamisen oppimispolku opinnoissa

Opintojen alussa tutustut tieteelliseen kirjoittamiseen ja saat sen perusvalmiudet. Kirjoitat lyhyitä tieteellisiä tekstejä, kuten oppimistehtäviä. Ensimmäisenä opiskeluvuonna kannattaa kehittää itselleen kirjoittamistyön rutiinia ja opiskella kirjoittamisen perustaidot. Opintojen edetessä odotetaan opiskelijalta enemmän itsenäistä vastuunottoa. Syventävissä opinnoissa oletetaan perusopintotasoisten asioiden olevan hallussa, ja painopiste ohjauksessa ja ohjeistuksissa lähenee edistyneemmän akateemisen asiantuntijan taitoja.

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen tutkinto-ohjelmissa opiskelijat tekevät kieli- ja viestintäopintonsa Monikielisen akateemisen viestinnän keskuksella Movilla. Tutkintoosi integroituvaa kieli- ja viestintäosaamista opettavat osin Movin asiantuntijat.

Opintojaksojen vastuopettajat ohjaavat kulloisenkin opintojakson kirjallisten tehtävien tekemisessä ja oman alasi konventioiden omaksumisessa. Tutkielmaseminaarien vastuopettajat ja tutkielmien ohjaajat ohjaavat tekstien muokkaamisessa ja saattamisessa tutkimustekstiksi. Usein opettajat antavat oppimisryhmälle palautetta yhteisesti kurssin lopuksi, mutta joidenkin esseetehtävien palauttamisen yhteydessä voit saada opettajalta automaattisesti palautteen. Tekstistään saa sanallista palautetta pyytämällä sitä jakson opettajalta.

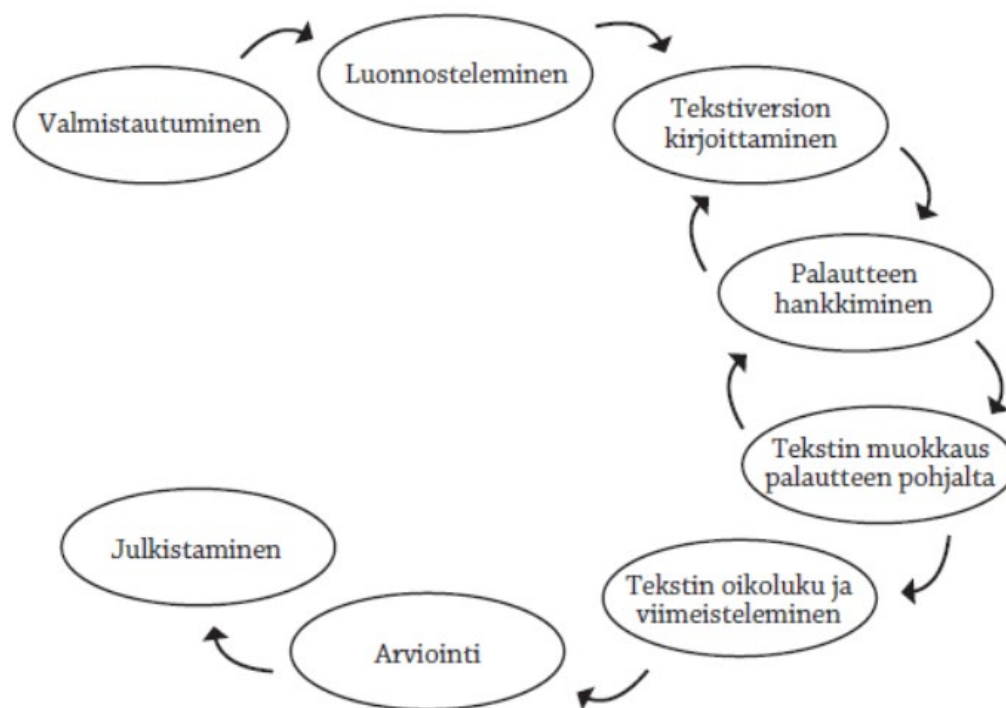
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian perusopinnoissa kandidaattiopintojen alussa on kurssi *Kriittinen ajattelu ja tieteellinen kommunikaatio*, jolla saat palautetta kirjoittamisesta ja työskentelet pienryhmässä, jossa tarkastellaan tekstien tuottamista. Aineopinnoissa oleva *Kandidaattiseminaari ja kandidaatintutkielma* on jakso, jolla tuotetaan akateemisia käytänteitä seuraten kandidaattityö. Kandidaatintutkielmassa esitetään kirjallisessa muodossa johdonmukainen ajatuskulku. Liikkeelle lähdetään tutkimuskysymyksestä ja aihetta tarkastellaan valitun metodin avulla, jotta saadaan vastaus esitettyyn kysymykseen. Vastaavasti syventävissä opinnoissa maisteriseminaarien yhteydessä tuotetaan maisterintutkielma, jossa osoitetaan syvempää akateemisten taitojen hallintaa valittua tutkimuskysymystä käsittelemällä. Näillä opintojaksoilla painottuu kirjoittamisen ja ajattelun kehittymisen prosessimainen ja yhteisöllinen luonne. Kriittinen ajattelu kehittyy niissä sekä yksilötasolla (mm. lähdekriittisyys, kriittisyys aineiston tuottamisessa ja itsekriittisyys) että yhteisötasolla (toisten ajatuksista käytävä kriittinen keskustelu).

Kirjoittamisprosessi ja tutkimusprosessi ovat pääosin eri asioita. Yleisesti ottaen voi ajatella niin, että valmis kirjoitelma on näiden prosessien lopputuote ja kuvastaa niitä ajatuskuluja ja ratkaisuja, joita on tehty ennen lopullisen tekstin syntymistä. Kirjoittaminen ei siis ole koko tutkimusprosessi, vaan se on opintosuorituksen tai tutkimuksen osa, ja ennen tekstin valmistumista on jo tapahtunut paljon asioita. Myös tieteellinen tiedonmuodostus (koko tut-

kimusprosessi) ja metodien rooli on tärkeä ymmärtää, sillä tieteellisen tiedon luotettavuus nojautuu päteviin menetelmiin. Opintojen edetessä otetaan haltuun metodologiaa ja ymmärrystä siitä, mikä tekee tutkimusmenetelmistä luotettavia.

Kirjoittamisprosessi

Kirjoittamisen tukena kannattaa käyttää tarkoitukseen kirjoitettuja oppaita. Hyvä teksti ei yleensä synny hyvin lyhyessä ajassa vaan vaatii ajatustyötä, suunnittelua, muokkauksia ja uudelleen kirjoittamista. Tällaista tekstin rakentamista sanotaan prosessikirjoittamiseksi. Etenkin laajojen kirjoitustöiden osalta tulee harjoitella rakentamaan oma aikataulu, joka mahdollistaa sen, että aikaa jää tekstin työstämiselle. Kirjoittaminen vaatii pohtimista ja opiskeltavien sisältöjen omaksumista ja ymmärtämistä. Jotkut kirjalliset työt ovat sellaisia, joita työstetään yhteisöllisesti esimerkiksi seminaareissa. Alla olevaan kuvioon on havainnollistettu akateemisen kirjoittamisen prosessimainen luonne.

Kuvion lähde: Kniivilä, Lindblom-Ylänne ja Mäntynen (2017, 32).

Kirjoittamisprosessi alkaa kirjoittamiseen valmistautumisella. Jo lähdemateriaalia lukies- sa kannattaa kirjata ylös kysymyksiä, ajatuksia, mielenkiintoisia argumentteja, viitteitä ja itseä kiinnostavaa tietoa. Lukiessa ikään kuin kerätään ajatuksia ja aineksia omaa tekstiä varten. Tässä vaiheessa omaan kirjoittamiseen ei kannata suhtautua liian kriittisesti: mat- kan varrella tuotetut ideat eivät välttämättä sovi lopulliseen versioon, mutta ne saattavat silti olla tärkeä osa omaa ajatusprosessia ja tekstin syntymistä.

Jos tekstin aihe täytyy valita tai rajata itse, kannattaa pohtia ongelmaa tai kysymystä, jo- hon teksti pyrkii vastaamaan. Lisäksi on hyvä miettiä, mitkä käsitteet liittyvät aiheeseen tai valittuun kysymykseen. Aiheen rajauksessa täytyy ottaa huomioon työn laajuus, esi- merkiksi annetut sivumääräsuositukset.

Tekstiä aletaan luonnostella taustatyön ja tehtävänannon perusteella esimerkiksi ideapa- perein, ajatuskartoin (mind map) tai listaamalla keskeisiä asioita. Sen jälkeen luonnostellaan varsinaista tekstiä. Hyvä tapa on aloittaa luonnostelemalla tekstin rakennetta tai kokonai-

suutta esimerkiksi otsikoiden ja teemojen mukaisesti. Luonnostelun jälkeen prosessi etenee esimerkiksi kirjallisuudesta poimittujen näkökulmien kirjoittamiseen omin sanoin. Voi olla, että tekstiä kirjoittaessa täytyy palata takaisin lähdekirjallisuuteen. Jos kirjoittamisessa on vaikea päästä liikkeelle, voi aloittaa esimerkiksi määrittelemällä käsitteet tai kirjoittamalla siitä, mikä tuntuu itselle helpoimmalta. Tekstin ensimmäinen kappale saattaakin syntyä viimeisenä. Ensimmäistä tekstiversiota voi aina muokata eteenpäin, eli alussa on tärkeintä saada valmiiksi vain jonkinlainen versio. Jos mahdollista, kannattaa keskeneräisen tuntuisistakin teksteistä pyytää palautetta. Muokkausten jälkeen teksti kannattaa vielä lukea läpi ja varmistaa ainakin se, että lähdemerkinnät ovat kunnossa.

Koko kirjoittamisprosessi on enemmän syklinen kuin lineaarinen, yksittäisten vaiheiden kautta etenevä prosessi. Voi olla, että samaa tekstiä täytyy jäsenellä uudestaan useampaan kertaan tai että tekstin aihetta täytyy rajata uudestaan kirjoittamisprosessin aikana. Meillä on myös yksilöllisiä tapoja kirjoittaa ja tehdä luovaa työtä. Toiset esimerkiksi suunnittelevat ja jäsentävät tekstiä huolellisesti ja kirjoittavat sitten suhteellisten valmista tekstiä, kun taas toiset tuottavat paljon alustavaa, eri suuntiin rönsyilevää tekstiä, josta sitten on lähdettävä karsimaan aineksia lopullista versiota varten.

Onko valmiita ajatuksia olemassa? – Keskeisiä käsitteitä tiedon tuottamisesta

Akateemisen tekstin lukemista ja kirjoittamista auttaa se, että ymmärtää, miten tietoa tuotetaan tiedeyhteisöissä. Tuotettua tietoa julkaistaan esimerkiksi erilaisissa tieteellisissä julkaisussa ja oppikirjoissa. Tiedontuottamisen keskeinen lähtökohta on, että uusi tieto rakentuu jo olemassa olevan tiedon pohjalle ja varaan. Jo esitettyjä ajatuksia kohtaan tulee kuitenkin olla kriittinen. Yliopisto-opiskelu valmistaa tähän kriittisyyteen. Opiskelussa ei olekaan pelkästään kyse valmiin tiedon omaksumisesta, vaan myös siitä, että ymmärtää tiedonmuodostuksen luonteen. Tiedeyhteisön tuottamat ajatukset ovat perusteltuja, ne kiinnittyvät teoreettisiin oletuksiin ja niiden luotettavuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota esimerkiksi niin, että tutkimusprosessit on kuvattu mahdollisimman selkeästi ja läpinäkyvästi. Seuraavaksi esitellään keskeisiä tiedon tuottamiseen liittyviä käsitteitä.

Argumentti on väitteen ja sille esitettyjen perustelujen kokonaisuus. Argumenttiin voi ajatella sisältyvän taustaoletukset ja perustelun väitteeseen yhdistävä linkki. Tiedeaiheisessa argumentissa teorioiden ja mallien rooli on taustaoletuksissa ja niiden linkissä väitteeseen.

Teoriat ja mallit ovat säännönmukaisuuksia ja asioiden tai ilmiöiden suhteita kuvaavia abstraktioita. Teoriat eivät ole erillisiä ja irrallisia asioiden päälle jälkikäteen ”liimattavissa” olevia asioita, vaan teoriat jäsentävät ja ohjaavat koko tutkimuksen ajatteluprosessia. Teorioiden sisältämät käsitteet osoittavat teoriakehyksen näkökulmasta katsottuna huomion kohteeksi nostettavia asioita, kun taas teoriassa ilmaistut asioiden väliset suhteet ohjaavat tutkijaa tarkastelemaan havaittuja ilmiöiden keskinäisten suhteiden luonnetta. Havaintojen sanotaan olevan *teoriapitoisia*, millä tarkoitetaan mm. havaintojen olevan teorian viitoittamia; asiat nähdään *jonakin*, sillä havainnon kohteet eivät ilmaise kuinka ne tulisi tulkita tai millaisten säännönmukaisuuksien tai lainalaisuuksien mukaisesti ne toimivat. Tutkijalla on työtä, vain koska tutkimuskohteet eivät itse selitä itseään.

Teoreettisessa tutkimuksessa tutkijan mielenkiinnon kohteena ovat teoriat ja käsitteet. Puhtaassa teoreettisessa tutkimuksessa käsitteiden määrittelemisen, teorioiden muodostamisen ja niiden kriittinen tarkastelu tapahtuu käyttäen abstrakteja metodeja, ilman että aistihavainnoilla on siinä roolia.

Empiirisessä tutkimuksessa käyttöön valittujen käsitteiden ja teorioiden nojalla tehdään aisteihin pohjautuvia havaintoja todellisuudesta. Aineisto voi olla tutkijan itsensä tuottama: tutkija voi itse tehdä havainnot ja muodostaa aineiston käsittelyään varten. Aineisto voi olla myös valmiina, jonkun muun aiemmin tuottamaa. Tutkimuksessa voi olla sekä puhtaan teoreettisia osia että empiirisiä osia.

Tieteellinen argumentaatio on monitahoista; sen varaan rakentuu tieteellinen ajatteluprosessi. Toisaalta tiedon tuottava tutkija jäsentää esittämänsä asiat perusteluineen alansa

ajattelumallien mukaisesti, ja toisaalta tietoon perehtyvän lukijan ajatellaan ymmärtävän asiat asianomaisen tieteenalan teoriakehyksen valossa. Tieteen tarkoitus on tuottaa uutta todenperäistä tietoa sekä korjata, täsmentää, tarkentaa, laajentaa, syventää ja soveltaa aiemmin tiedettyä. Lisäksi tarkoitus on kytkeä tiedon aloja toisiinsa, järjestää, tiivistää, varmentaa, toistaa, arvioida ja punnita aiemmin tiedettyä. Tutkimusongelma ja -kysymys ja sen myötä yksittäinen tutkimusprosessi voi liittyä mihin hyvänsä edellä mainittuun tieteelliseen tarkoitukseen. Tieteellinen tieto on todellisuutta kuvaavaa tai selittävää, ja tutkimusprosessissa tavoitellaan todellisuuden aiempaa parempaa ymmärtämistä. Tutkimuksessa nojataan aiempaan, mutta myös haastetaan aiempaa tutkimusta. Tehdyt tulokset käsitellään kriittisessä argumentatiivisessa prosessissa tiedeyhteisön sisällä, ja lopulta tiedot ovat nähtävissä yhteisön kriittisen dialogin läpikäyneinä, yhteisön ponnistuksen tuloksina. Erilaiset opintosuoritukset ovat myös yhteisöön sosiaalistumista, tieteellisiin käytänteisiin tutustumista ja niiden sisäistämistä.

Tutkimusprosessi rakentuu tiedollisen tutkimusongelman (ja sitä koskevan tutkimuskysymyksen) sekä ongelman ratkaisun (eli vastauksen, tutkimustulosten) varaan. Tutkijan haasteena on löytää keinot vastata kysymykseen, ja siinä hän nojautuu tutkimusyhteisön aiempaan tietoon, käytettävissä oleviin tunnettuihin menetelmiin tai jopa keksii uusia menetelmiä. Tiedontuottamisprosessi kuvataan raportissa (tai artikkelissa, esitelmässä tai muussa muodossa), ja kussakin prosessin vaiheessa tehdyt valinnat perustellaan tieteessä vallitsevin perustein. Esimerkiksi: tutkimus täyttää aiemmassa kirjallisuudessa olevan aukon hyödyntämällä menetelmää X, valittu aineisto, joka soveltuu ongelman ratkaisuun, ja vakiintunut analyysitapa Y muodostavat metodologisesti kestävä pohjan, jonka avulla päädytään varmoihin tuloksiin Z. Tiedollisten motiivien ohella tieteilijän on toimittava tieteen eettisten normien mukaisesti, ja kyettävä myös perustelemaan eettisesti tekemänsä päätökset kussakin tutkimusprosessin vaiheessa. Tieteellisen tiedon välittäminen muulle tiedeyhteisölle kriittisen arvioinnin tekemiseksi, uuden tiedon pohjaksi ja olemassa olevan tiedon täydentämiseksi on välttämätöntä. Välitettävän tiedon tulee olla tiedeyhteisön hahmotettavissa mahdollisimman vaivattomassa muodossa, jotta kriittinen arviointi olisi sujuvaa, ja tässä hyvä ohjenuora on seurata alan konventioita, eli kannattaa ottaa mallia oman alan hyvistä julkaisuista.

Tieteen luotettavuus pohjautuu siinä käytettäviin menetelmiin ja menetelmien luotettavuus puolestaan kytkeytyy menetelmäoppiin eli **metodologiaan**. Tutkimusprosessin eri vaiheisiin kuuluu lukuisia menetelmiä, jotka ohjaavat työtä aineiston hankinnasta aina lopullisiin johtopäätöksiin saakka. Prosessi alkaa aineiston tuottamisella, jossa voidaan hyödyntää esimerkiksi haastatteluja, suoria havaintoja, tilastojen keräämistä tai valmiita tekstiaineistoja. Kun aineisto on koottu, se siirtyy käsittelyvaiheeseen, jossa tietoa jäsennellään ja analysoidaan muun muassa luokittelun, tekstianalyysin tai laskennallisten menetelmien avulla. Lopuksi tästä analysoidusta aineistosta johdetaan tutkimuksen tulokset ja tehdään perusteltuja päätelmiä tutkittavasta aiheesta. Käytettävästä menetelmästä pätevä tieteilijä hahmottaa sen rajoitukset, mahdollisuudet sekä sen, miksi menetelmä ylipäänsä on luotettava. Tieteilijä ymmärtää menetelmän soveltuvuuden aiheen tutkimiseen, tutkimuskysymykseen, aineiston luonne huomioiden, sekä sen miten menetelmän avulla vastaus on tarkoitus saada.

Metodologinen taso koskee menetelmien pätevyyttä, ja siinä on toisaalta kyse tutkijan oletuksista koskien tutkimuskohteen tietämistä (**epistemologia**) ja toisaalta käsityksistä tutkittavan kohteen perimmäisestä luonteesta (**ontologia**). On olemassa erilaisia metodologisia lähtökohtia, ja nämä ilmenevät erilaisissa teoriasuuntauksissa. Tieteilijä, joka olettaa yhteisön luonteen määrittävän lopulta yksilön itsenäisestä toiminnasta on taipuvainen käyttämään eri menetelmiä kuin tieteilijä, joka katsoo yksilön olennaisella tavalla määrittävän yhteisönsä vaikutuksesta. Tieteilijä saattaa olettaa ihmistä koskevan tiedon olevan pääteltävissä hänen ulkoisesta toiminnastaan, tai hän saattaa olettaa ihmisen sisäisten motiivien olevan ohittamaton aspekti ihmisen toiminnan selittämisessä. Metodologisen tason kysymykset ovat toisaalta yhteydessä kunkin tieteenalan teorioihin ja toisaalta tieteenfilosofiaan ja yleiseen tieteen metodologiaan.

Tieteen etiikka ja tutkimusetiikka ovat olennaisia tieteilijän valmiuksiin kuuluvia elementtejä. Tieteen etiikka sisältää tutkimusetiikan ja sen lisäksi tiedeinstituutioiden ja -yhteisöjen yleiset toimintatapojen luonnetta koskevat käsitykset. Yleisiä asioita ovat tieteiden kokonaisuuden merkitys ihmiskunnalle ja maailmalle, tieteen tekemisen arvot, oikeudet,

velvollisuudet ja merkitykset suhteessa yhteiskuntiin ja yhteiskunnallisiin instituutioihin. Tutkimusetiikka on läheisemmin yhteydessä tutkimuksen tekemisen käytäntöihin, tutkimuskohteen arvokkuuden hahmottamiseen, tutkimusdatan käsittelyyn, raportointiin, tutkimustiedon laadun takaamiseen, ja tutkimuksen tekemisen kannalta keskeisten intressiryhmien kunnioittamiseen. Tutkijan on tärkeä osata perustella etiikkaan pohjautuen omia moraalin kannalta olennaisia valintoja, ja myös soveltaa etiikkaa uusiin ja ennalta arvaamattomiin tilanteisiin. Pelkkä vetoaminen aiempiin käytänteisiin tai sääntökirjoihin ei riitä, vaan on pystyttävä tekemään tulkintoja ja perusteltuja päätöksiä itsenäisesti ja vastuuta kantaen.

Tyypilliset ongelmat teksteissä

Opinnoissa kannattaa opetella tunnistamaan ja välttämään tyypillisiä tekstien rakentamiseen ja ilmaisuun liittyviä ongelmia. Tyypillisiä ongelmia ovat esimerkiksi:

- kirjoittaja ei ole perehtynyt kunnolla opiskeltavaan sisältöön, jolloin tekstikin on pin-tapuolista ja referoivaa ja voi sisältää asiavirheitä
- teksti on asioita näennäisesti pyörittelevää, mutta vailla varsinaista sisältöä
- teksti on poukkoilevaa, ja lukijan on vaikea seurata sen punaista lankaa tai ajatuskul-kua
- puuttuva, puutteellinen tai toimimaton otsikointi ja/tai tekstin rakenne
- käsitteitä ei määritellä tai niitä ei käytetä johdonmukaisesti
- viittaamisessa ja lähdeluettelossa on ongelmia, ja lukijalle saattaa esimerkiksi jäädä epäselväksi, mistä mikäkin tieto tai ajatus on peräisin
- teksti sisältää puhekielisyyttä ja epäselviä tai vieraskielisiä muotisanoja
- teksti sisältää kirjoittajan omia arkikokemukseen, arvoihin tai uskomuksiin perustu-via tulkintoja, yleistyksiä tai perustelemattomia mielipiteenilmaisuja
- virkakielisyyys, esim. substantiivien runsas käyttö.

Yhteiskuntatieteelliset aiheet voivat olla arvolatautuneita, ja niihin voi liittyä vahvoja yleisiä mielipiteitä. Tieteellinen teksti ei kuitenkaan koskaan perustu tutkimattomiin yleisiin uskomuksiin tai normatiivisiin oletuksiin. Kirjoittajana erilaisiin näkökulmiin voi suhtautua tutkivalla ja analyttisellä otteella. Omastakin tekstistä voi tarkastella, näkyykö siinä pe-rusteettomia yleistyksiä tai arvottavia ilmauksia.

Puhekielisyyttä pitää välttää akateemisissa teksteissä, samoin kuin leimaavia tai asen-teellisia sanavalintoja. Puhekielinen teksti voi olla esimerkiksi jäsentymätöntä, rönsyile-vää ja sisältää sanoja, jotka eivät ole yleiskieltä (esim. muotisanat kuten juurisyy, pöhinä, hämäinen ja konsepti) tai se voi sisältää kuvailevia ja metaforisia ilmauksia, jotka eivät kuulu tieteelliseen asiatekstiin.

Tieteellinen kirjoittaminen pyrkii täsmällisyyteen ja yksiselitteisyyteen, joten esimerkiksi kaunokirjallinen kirjoittamistapa tai runolliset ilmaisut eivät yleensä kuulu siihen. Tutki-musartikkeleihin voi tutustua siitä näkökulmasta, millaista kieltä niissä käytetään, ja niis-tä voi ottaa itse mallia.

Lähdeaineistot ja viittaaminen

Tieteellinen teksti on moniäänistä, mikä tarkoittaa sitä, että teksti rakentuu eri lähteistä tulevien näkökulmien ja kirjoittajan ajatusten vuoropuhelusta. Jokaisesta tekstin lauseesta

onkin käytävä ilmi sisällön alkuperä. Näitä alkuperiä ovat lähdekirjallisuus, aineisto tai oma ajattelu. Lähteet ovat yleensä tieteellisiä julkaisuja, eli artikkeleita ja kirjoja. Omassa tekstissä lähteitä käsitellään tiivistäen, analysoiden ja reflektoiden niiden sisältöä. Lähteiden suhteen tulee olla tarkkana, sillä kaikki julkaistut tekstit eivät ole tieteellisiä lähteitä tai ne eivät noudata sellaista vertaisarviointikäytäntöä, jota tieteelliseltä lähteeltä edellytetään. Kaikki lähteet on ilmoitettava lähdeviittein, ja tekstistä on vaivattomasti selvittävä se, mikä on kirjoittajan omaa ajattelua ja mikä jonkun toisen sanomaa. Lähdeviite onkin merkki siitä, että antaa tunnustuksen ja kunnian informaation lähteelle. Pääperiaate viittaamisessa on se, että sen avulla lukija kykenee mahdollisimman helposti paikallistamaan lähteestä juuri sen kohdan, johon kirjoittaja viittaa.

Lähteistä kerrotaan vain olennainen sisältö. Mikä on olennaista, riippuu siitä, mikä on oman tekstin aihe ja tavoite. Varsin yleinen virhe tekstissä on tarpeettoman laaja teorian läpikäyminen, josta on kyse silloin, kun esittelemäänsä teoriaa ei käytä tai sovelle oman aiheen käsittelyyn. Aiemmasta kirjallisuudesta esitelläänkin vain se, joka liittyy tiiviisti omaan aiheeseen. Tällöin oma tekstisi pysyy kasassa, eikä sivupolkuja synny niin herkästi.

Lähteiden käyttöä ohjaa moni periaate. Jos lähdeä ei ole aidosti käyttänyt, ei lähdeä pidä sisällyttää tekstiin. Lähdeluettelon pituutta ei siis ole tarkoituksenmukaista kasvattaa vain lähdeluettelon pituuden vuoksi. Lähteisiin tulee viitata tarkoituksenmukaisella tarkkuudella, jotta lukijan on helppo yksiselitteisesti löytää alkuperäinen informaatio. Tavallisesti tämä on sivunumerotarkkuus.

Pääsääntöisesti lähteestä valittu asia tulee esittää omin sanoin. Pelkkä sanojen vaihtaminen synonyymeiksi tai fraasien korvaaminen toisilla fraaseilla ei riitä. Toisinaan on järkevää käyttää suoria lainauksia, esimerkiksi käsitteitä määriteltäessä. Tällöin on käytävä ilmi, että kyseessä on suora lainaus. Tutustu yleisiin siteerausohjeisiin ja viittausohjeisiin, ja noudata niitä. Pysyvät ohjeet viittauskäytäntöihin löydät Avoimen tiedon keskuksen verkkosivulta.

Lähteisiin ei pidä suhtautua dogmaattisesti, vaan suhtautumisen tulisi olla terveen epäileväistä ja punnitsevaa. Lähteen mahdollisesti sisältämiä puutteita tai virheitä ei saa peitellä. Lähteitä ei myöskään saa vääristellä, tulkita väärin, liiallisesti yksinkertaistaa tai siteerata valikoiden siten, että lukija saa lähteestä väärän kuvan.

Usein opintojaksoilla on ennalta määritetty käytettävät lähteet ja/tai aineisto, joiden perusteella teksti kirjoitetaan. Voit kuitenkin itsenäisesti paneutua myös muihin lähteisiin kurssin tehtävänannosta riippuen. Aihepiiriin tutustuessa ja lähteitä etsiessä apuna voi käyttää tietokantoja, asiasanahakuja sekä erilaisia tekoälytyökaluja.

Avoimen tiedon keskuksen verkkosivuilla on hyödyllisiä materiaaleja tiedonhaun avuksi ja tueksi. Tutustu myös avoimen tiedon keskuksen ja Movin koulutuksiin ja ohjaukseen. Laki-tekstiin viittaamisen ohjeen löydät tämän ohjekirjasen lopusta liitteestä 1.

Viittaustyyli: Lähteitä voi merkitä erilaisilla vakiintuneilla tavoilla tai tyyliellä. Yfi-laitoksella kaikissa kirjallisissa töissä käytetään Chicago-viittaustyyliä, ellei muuta ole kurssilla ohjeistettu. Muista tyyleistä sovitaan ohjaajan tai vastuopettajan kanssa.

Esimerkkejä ja ohjeita viittaamisesta Chicago-tyylillä löydät Avoimen tiedon keskuksen verkkosivustolta.

Tekstin ulkoasu

Mikäli muuta ei ole ohjeistettu, käytetään ulkoasussa seuraavia oletuksia:

- kirjallisiin töihin tulee sisällyttää kansilehti, tiivistelmä, sisällysluettelo ja lähdeluettelo
- työssä voi olla myös liitteitä
- työhön laitetaan sivunumerot

- kappaleet erotetaan toisistaan joko sisennyksellä tai välillä.

Tutkielmissa käytetään mallipohjia. Mallipohjissa tekstin asetukset ovat valmiina, ja tutkielmapohjassa on lisäksi raportointilomake tekoälyn käytöstä. Mallipohjat löytyvät yliopiston verkkosivulta.

Työssä tulee olla nämä osat:

- Kansilehti, (tiivistelmä/opinnäytetyöt), sisällysluettelo, lähdeluettelo

Kansilehden tiedot:

- työn otsikko
- opintojakson koodi ja nimi
- työllä suoritettavien opintopisteiden määrä
- opiskelijan nimi ja opiskelijanumero
- tutkinto-ohjelma tai opintosuunta
- päiväys

Mikäli työssä on alalukuja, laaditaan **sisällysluettelo**. Muutamaa sivua pidemmät tekstit on tavallisesti tarpeen jakaa alalukuihin. Se paitsi helpottaa omaa kirjoitusprosessia, auttaa myös lukijaa hahmottamaan työn sisällöllisen kokonaisuuden. Sisällysluettelo jäsentää työn rakenteen lukijalle yhdellä silmäyksellä.

Lähdeluetteloon laitetaan kaikki käytetyt lähteet kirjoittajien sukunimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Muista tarkistaa, että kaikki käyttämäsi lähteet löytyvät lähdeluettelosta, ja että lähdeluettelossa ei ole käyttämättömiä lähteitä.

Kirjoitustöiden palauttaminen

Esseet, luentopäiväkirjat ja vastaavat kurssitehtävät palautetaan opettajan antamien ohjeiden mukaan. Palauttaminen tapahtuu yleensä sähköisesti Moodleen tai suoraan opettajalle sähköpostiin.

Tiedoston nimessä tulee olla opintojakson koodi ja oma nimesi, ellei jotain muuta ohjetta ole annettu. Säilytä varmuuden vuoksi työstäsi kopio itselläsi mahdollisten ongelmatilanteiden varalta.

Palauta kirjalliset työsi aina opettajan antamien määräaikojen puitteissa. Töiden arviointi tapahtuu pääsääntöisesti kahden viikon kuluessa ilmoitetusta määräajasta. Kuitenkin huomioi, että loma-ajat ja lukukausien ruuhka-ajat voivat vaikuttaa arvioinnin valmistumiseen. Lisäksi opintojaksolla voi olla myös muunlaisia käytäntöjä, joista opettaja ilmoittaa opintojaksolla.

Kirjallisten töiden tarkastuksessa käytetään usein kursseista riippuen TurnItin-plagiaatin-tunnistusta, ja Moodlella on myös tarkistusominaisuus koskien tekoälyn tuottamaa tekstiä. Tutkielmien osalta tarkastus tehdään aina.

Ennen palautusta tarkasta:

- Eteneekö teksti johdonmukaisesti, vastataanko asetettuihin kysymyksiin ja onko teksti yhtenäinen kokonaisuus? Vältä toistoa, aukkoja ja epäselvyyksiä, samoin perustelemattomia väitteitä tai kielikuvia. Onko tekstissä kaikki osat: otsikointi, intro/johdanto, käsittelyosa ja lopputulema?
- Vastaavatko otsikko ja sisältö toisiaan? Ovatko muotoseikat viitteistä ja kansilehdestä lähdeluetteloon kunnossa? Täyttääkö teksti tieteellisen tekstin eettiset periaatteet (esim. sisältämällä asianmukaiset lähdeviitteet)?

Kun omaa tekstiä viimeistelee, kannattaa muistaa, että täydellistä tekstiä ei ole olemassa. Arvioitsija odottaa siistiä, yleiskielistä ja rakenteellisesti ehyttä tekstiä. Se riittää hyvään kurssisuoritukseen. Opintosuoritukset tehdään ainoastaan omaa oppista varten.

Tutkielmat

Tutkielmat ovat julkisia asiakirjoja (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 1999/621). Jyväskylän yliopiston julkaisuperiaatteiden mukaisesti sekä kandidaatintutkielma että maisterintutkielma arkistoidaan JYX-julkaisuarkistoon, jonne on olemassa erilliset opiskelijoiden palautusohjeet. Opinnäyte on julkinen, kun se on hyväksytty. Kandidaatintutkielmat ja maisterintutkielmat palautetaan Vasara-järjestelmään. Vasaraan tulee palauttaa tutkielmasi viimeisin versio pdf-muodossa, eikä tutkielmaa voi enää sen jälkeen muokata.

Arviointi

Arvioinnissa huomioidaan opintojakson taso; perusopintotason vaatimustasoa korkeampi on aineopintotason ja syventävien opintojen vaatimustaso. Opintojaksojen oppimistavoitteet poikkeavat toisistaan, ja arvioinnissa painotetaan yleisten arviointikriteerien ohella suoritettavan opintojakson tavoitteiden täyttymistä.

Arvosana-asteikko kullekin opintojaksolle määritetään opetussuunnitelmissa. Arvosana antaa suorituksesta kokonaiskuvan, ja se on yhteenvedo useista arvioitavista seikoista. Suorituksen arvioitsija voi katsoa jonkin aspektin kompensoivan toista, tai vastaavasti jokin vakava puute voi vaikuttaa alentavasti muutoin hyvään suoritukseen.

Yksittäisen opintojakson arvosana ei kerro opintomenestyksestä muuta kuin kyseisen suorituksen tason. Ei siis kannata murehtia liikaa, jos yksittäinen arvosana jää omista tavoitteista. Mikäli useat arvosanat jäävät välttävään tai tyydyttävään, kannattaa ohjaavilta opettajilta kysyä opastusta, sillä kyse voi olla heikosta opiskelutekniikasta tai yliopisto-opiskeluun tai akateemiseen kirjoittamiseen liittyvästä epäselvyydestä. Opinnoissa kysytetään itsenäistä ja kriittistä ajattelutaitoa, eli aiemmissa tai alkuvaiheen opinnoissa sinänsä tärkeä täsmällinen referoiminen tai asioiden toistaminen ei enää opintojen loppuvaiheessa yleensä riitä korkeimpiin arvosanoihin.

Arvosanat ovat suorituksia koskevia signaaleja siitä, miten hyvin oppimistavoitteisiin on suoritusten perusteella päästy. Tulevaisuuteen yksittäisen kurssin yksittäinen heikko arvosana ei vaikuta.

Palaute

Opiskelija saa palautetta ja ohjeistusta opettajilta ja muilta opiskelijoilta. Palautteen antamiseen ja vastaanottamiseen tulee harjaantua, koska se on akateemisen työskentelyn rutinia. Yleisin palaute suorituksesta on opintojakson arvosana. Usein opettajat laittavat koko oppimisryhmälle yhteisen kirjallisen palautteen. Tehokasta palautetta on vertaispalaute eli toisilta opiskelijoilta saatava palaute. Kaikkien oletetaan osallistuvan yhteiseen palautetyöskentelyyn, ja jokainen opiskelija voi osallistua omista lähtökohdistaan. Palautteen antamiseen ja saamiseen liittyvän vuorovaikutuksen harjoittelussa pääasia ei ole lopputulos, kuten parhaan mielipiteen esittäminen, vaan asian yhteinen prosessointi.

Kaikki saavat ajatuksistaan ja kirjoittamisestaan teksteistä palautetta perusopintojen kurssin YFIP250-pienryhmissä sekä kandidaattiseminaarin ja maisteriseminaarien yhteydessä. Kie- li- ja viestintäopinnoissa käsitellään yleisiä tieteellisen viestinnän asioita, palautteen anta- mista ja saamista sekä tekstin rakentamista.

Yksilölliset opintojärjestelyt ja saavutettavuus

Yksilölliset järjestelyt ovat opetukseen, ohjaukseen ja opiskeluun liittyviä ratkaisuja, joilla edistetään opintojen sujumista. Suositus yksilöllisiin järjestelyihin laaditaan tapaamisessa opiskeluhuvinvoinnin asiantuntijan kanssa.

Yksilöllisten opintojärjestelyiden suositukset toimitetaan aina kurssin alussa vastuupetta- jalle. Kannattaa myös tarkistaa opintojakson Moodle-sivu, jolla opettajalla voi olla yksilöllii- siin järjestelyihin liittyvä ohjeistus.

Opetuksen järjestämisessä otetaan joustavasti huomioon erilaisia haasteita. Tutkinto-ohjel- man, opintojakson tai tutkielman tavoitteiden on kuitenkin täytyttävä, eikä kaikilla opin- tojaksoilla näin ollen ole mahdollista toteuttaa opiskelijan toivomaa joustoa tai järjestelyä. Vastuupettaja harkitsee ratkaisuja pedagogisten perusteiden, osaamistavoitteiden ja opis- kelijoiden yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta.

Jos sinulla on kirjoittamiseen liittyviä haasteita, esimerkiksi lukivaikeus, ja asia mietityttää sinua, voit keskustella hyvikesen, jakson vastuupettajan tai tutkielmasi ohjaajan kanssa.

Suoritusmuodot

Tentti

Tenttejä on monenlaisia. Tentti kestää yleensä 2–4 tuntia. Joissakin tenttimismuodoissa, esimerkiksi ajastetussa verkkotentissä Moodlessa, voit käyttää erillisiä materiaaleja. E-tentissä ja ns. paperitentissä ei materiaaleja yleensä ole. Tentti voi olla suullinen tai kirjallinen. Se on yleensä henkilökohtaisesti tehtävä suoritus, mutta joskus suoritusmuoto voi olla ryhmätentti.

Tenttiin valmistautuminen kannattaa aloittaa hyvissä ajoin, sillä kiireellä luetut kirjat eivät yleensä tuota haluttua lopputulosta. Tärkeää on pyrkiä sisäistämään kurssin oppimateriaalin ydinsisältöjä, eli kyse ei ole mekaanisesta ulkoa opettelusta. Kannattaa esimerkiksi tehdä materiaaleista muistiinpanoja, ajatuskarttoja tai tiivistelmiä. Koko kurssin aikaisesta aktiivisesta työskentelystä on apua tenttimisessä. Oppimateriaalin opiskelussa on hyvä pitää mielessään opintojakson sisältökuvaukset ja osaamistavoitteet, joista käy ilmi materiaalien keskeisimmät asiat. Tentissä tulee seurata tehtävänantoa eli vastata kysytyyn asiaan. Yfi-laitoksen tenteissä kysymyksiin tavallisesti vastataan esseemuodossa. Tenteissä voidaan esimerkiksi kysyä määritelmiä käsitteille, tiivistelmiä kokonaisuuksille, teorian soveltamista johonkin annettuun aineistoon, ongelmien ratkomista tai käsittelyä, tai muita tieteelliseen ajatteluun liittyviä asioita.

Esseemuotoisessa tentissä sinun tehtävänäsi on kirjoittaa lyhyehkö essee annetun kysymyksen aiheesta. Esseen aihe voi olla joko kysymysmuotoinen tai pelkkä otsikko. Hyvä esseevastaus on jäsenelty kokonaisuus, joka heijastaa vastaajan kokonaisvaltaista ymmärrystä kysyttävästä aiheesta ja sen sisällöstä. Esseevastaus etenee johdonmukaisesti ja on jaoteltu kappaleisiin. Johdantokappaleessa esitellään tai rajataan käsiteltävä aihe lyhyesti, varsinaiset sisältökappaleet jaotellaan käsiteltävän aiheen mukaisesti ja omat perustellut kommentit sekä tulkinnat teemasta esitetään loppukappaleessa.

Ranskalaiset viivat tai yksittäisten, toisistaan irrallisten seikkojen luetteleminen eivät kuulu valmiiseen esseevastaukseen. Ne voivat kuitenkin auttaa, kun tenttitilanteessa suunnittelee ja jäsentee esseevastaustaan. Esseevastauksen jäsentelyssä on tärkeää asiassa pysyminen: olennaisen ymmärtänyt vastaaja ei tarinoi rönsyilevästi ja hyppelehtivästi.

Tenttivastauksesta tulee ilmetä, että vastaaja tuntee hyvin kuulusteltavan oppimateriaalin. Vastauksen tulee siis sisältää kysymyksen kannalta olennaiset seikat kuulusteltavasta materiaalista. Oppimateriaalin tuntemus on hyvän tenttivastauksen minimivaatimus.

Pelkkä omien mielipiteiden, olivatpa ne sitten kuinka erinomaisia hyvänsä, julkituominen kysyttävästä aiheesta ei riitä hyväksyttävään tenttisuoritukseen. Voit vastauksessasi esittää myös omia näkemyksiäsi asiasta, mutta niiden on oltava perusteltuja ja aina tehtävänantoon liittyviä.

Tenttivastauksen arviointikriteereinä käytetään sekä asiatiedon hallintaa että vastaajan taitoa käsitellä kysymyksen aihetta. Jälkimmäisen kriteerin merkitys kasvaa opintojen edistyessä. Vertailtaessa perus-, aine- ja syventävien opintojen vaatimustasoja on syytä muistaa vaatimusten kumuloituvaa kasvu: opintojen loppuvaiheessa sinun on osoitettava

hallitsevasi asiat ja osattava esittää ne analyttisemmin ja laajemmin kuin opintojen alkuvaiheessa.

Essee

Tieteellinen essee on tutkiva ja pohdiskeleva kirjoitelma, jossa tarkastellaan valittua aihetta kirjallisuuteen perustuen. Esseetehtäviä on erilaisilla opintojaksoilla, ja myös tenttivastauksen oletetaan noudattavan esseekirjoittamisen ideaa ja tyyliä. Usein essee on itsenäisen opiskelun suoritusmuoto. Jos suunnittelet itsenäisen opintojakson suorittamista kirjoittamalla esseen, ota ensin yhteyttä kurssin vastuuolettajaan, ellei muuta ole ohjeistettu.

Esseekirjoittamisen tarkoituksena on osoittaa aiheen ymmärtäminen ja opitun tiedon arviointi, yhdisteleminen ja soveltaminen. Essee perustuu lähdeaineistoon, jota kirjoittaja tarkastelee omalla tyyllillään. Onkin tärkeää, että ennen varsinaisen tekstin kirjoittamista perehtyy hyvin tarkasteltavaan aiheeseen ja kirjallisuuteen ja valitsee näkökulman aiheen tarkasteluun. Lisäksi esseen tekemisessä on tärkeää hahmottaa selkeä kokonaiskuva aiheesta ja pyrkiä kirjoittamaan omin sanoin.

Esseen laajuus vaihtelee opintojaksosta riippuen. Esseiden ohjepituus on kuitenkin 10–15 sivua/5 op, joka vastaa sanamäärältään noin 3000–5000 sanaa.

Esseessä käytetään tekstin sisäisiä lähdeviitteitä eli viitteet sijoitetaan tekstiin pääasiassa heti viitatus kohdan jälkeen ja loppuun laitetaan lähdeluettelo. Älä referoi suoraan tai lainaa suoraan eli siirrä tekstiä työhösi suoraan kirjoista tai muista lähteistä, vaan esitä asia omin sanoin. Essee ei ole perustelemattomien mielipiteiden esittämistä, vaan oman kannan esittäminen tapahtuu esseen aihepiiristä huolellisesti argumentoiden ja lähdekirjallisuuteen vedoten.

Essee perustuu tavallisesti kurssikirjallisuuteen eli vähintään kolmeen tai neljään lähteeseen. Esseellä suoritetaan yleensä kaikki opintojaksoon kuuluvat teokset. Suositeltavaa on perehtyä muuhunkin aihealueen kirjallisuuteen ja tutkimukseen. Kurssin voi suorittaa kurssikohtaisesti yhdellä tai useammalla esseellä.

Esseessä, kuten muissakin kirjoitustöissä, tulee noudattaa yleisiä akateemisen kirjoittamisen käytäntöjä. Tarkemmat arviointikriteerit saat kurssilta. Yleisesti esseiden arviointi kohdistuu seuraaviin **osa-alueisiin**:

- tehtävänanto ja rajaus: aiheen ja näkökulman valinta, kysymyksenasettelu
- yleinen akateeminen kirjoittaminen: rakenne, muotoilu, jäsentely, kieliasu, viittaus-tekniikan hallinta
- kurssimateriaalin tuntemus: kuinka hyvin opiskelija hallitsee kurssisisällöt ja muun kysymyksenasetteluun liittyvän mahdollisen materiaalin (opettajan ohjeistuksen mukaan)
- argumentointi ja analyysin taso: kuinka hyvin opiskelija hyödyntää lukemaansa, soveltaa teorioita, perustelee näkemyksensä, tekee päätelmiä, vastaa tehtävään.

Kokonaisarvosana ei välttämättä ole osa-alueiden arvosanojen aritmeettinen keskiarvo. Opintojen edetessä esseiden vaatimustaso kasvaa kumuloituvasti: syventävissä opinnoissa opiskelijan on osoitettava hallitsevansa asiansa syvällisemmin ja laajemmin kuin aikaisemmassa opintojen vaiheessa. Essee voidaan hylätä esimerkiksi seuraavin perustein: plagiointi tai muu vilppi, teksti on sekava ja jäsentymätön, teksti ei vastaa tehtävänantoa, teksti osoittaa hyvin heikkoa kurssisisältöjen tai -materiaalin tuntemusta, tekstissä on paljon ns. arkitietoon tai asenteisiin perustuvia väitteitä tai teksti sisältää runsaasti perusteettomia suoria lainauksia.

Luentopäiväkirja, oppimispäiväkirja ja lukupäiväkirja

Luentopäiväkirja

Luentopäiväkirjan tarkoituksena on harjoittaa kriittistä, reflektiivistä ajattelua. Siinä esitellään ja kommentoidaan asiakokonaisuuden keskeisiä teemoja, joten se ei ole ainoastaan tiivistelmä tai referaatti luennoista. Luentopäiväkirja ei myöskään ole sama kuin luentomuistiinpanot, vaan se on tiivistämistä, tärkeinä pidettyjen asioiden esiin nostamista, prosessointia ja kommentointia. Kaikkia luennolla esille nousseita asioita ei ole tarkoituksenmukaista käsitellä päiväkirjassa. Tyyliiltään luentopäiväkirja on akateemista asiatyylillä.

Luentopäiväkirjan teema tai ohjeistus voi olla kurssikohtainen.

Oleellista luentopäiväkirjan kirjoittamisessa on jäsentely, huolellinen ja analyttinen kommentointi (sekä opetuksen että mahdollisten keskustelujen) ja esitettyjen väitteiden pohtiminen ja perusteleminen. Kommentit voivat olla kriittisiä, täydentäviä, hyväksyviä, pohdiskelevia tai tulkitsevia. Ne voivat myös olla kokemuksellisia, jolloin voi vertailla luennolla esitettyjä asioita itse havaittuihin ilmiöihin tai yleiseen elämäkokemukseen.

Luentopäiväkirja vaatii sitoutumista. Luennoilla on siis syytä käydä säännöllisesti. Tyydyttävälläkin arvosanalla arvostellusta luentopäiväkirjasta tulee käydä ilmi, että on ymmärtänyt ja omaksunut opintojakson tavoitteiden kannalta oleellimmat asiat. Pinnallinen käsittely, pelkkä luennoitsijan referointi, asiavirheet, asiaan liittymättömät kommentit tai perustelemattomat mielenilmaisut alentavat arvosanaa.

Mitään yleisesti vakiintunutta mallia luentopäiväkirjoille ei ole, mutta pääsääntöisesti voi soveltaa jompaa kumpaa seuraavista:

- aluksi yhden kappaleen verran luennon referointia, ja sen jälkeen 1-2 kappaletta referoidun kommentointia
- pohdiskelevampi, rajoitettuun määrään käsiteltyjä aiheita keskittyvä, suorasanaisten ja loogisesti etenevä päiväkirja.

Mikäli muuta ohjetta pituudesta ei ole annettu, on mitaksi sopiva yleisohje seuraava: kahden tunnin luentoa kohti kirjoitetaan 1-1½ sivua tekstiä.

Oppimispäiväkirja

Oppimispäiväkirjan idea on osittain sama kuin luentopäiväkirjan. Oppimispäiväkirjassa tarkastelu kuitenkin painottuu joko opettajan antaman asian analysointiin tai oman oppimisen tai ajatusten tarkasteluun ja arviointiin. Oppimispäiväkirjaan voi sisältyä esimerkiksi omien oppimistavoitteiden kuvaamista ja niiden suhteuttamista kurssin tavoitteisiin. Lisäksi teksti voi sisältää reflektointia omien käsitysten muuttumisesta sekä oivalluksista ja lopulta myös siitä, kuinka oppimistavoitteita saavutettiin. Tällainen kirjoitelma voi sisältää myös esimerkiksi luennolla opittujen käsitteiden soveltamista jonkin tietyn ilmiön tarkasteluun tai omaelämäkerrallista reflektiota, jossa käsitteitä sovelletaan oman elämäpiirin tarkasteluun.

Oppimisprosessin tarkastelemisessa oppimispäiväkirja voisi sisältää esimerkiksi sen analysoimista, miten omaa oppimista suhteessa omiin ja opintojakson tavoitteisiin tapahtui, tai kuinka vuorovaikutustaidot tai ryhmädynamiikka ja oma osallisuus ryhmän jäsenenä kehittivät työskentelyn aikana.

Lukupäiväkirja

Lukupäiväkirjan tarkoituksena on syventää opiskeltavan kirjallisuuden ymmärrystä ja auttaa sinua muodostamaan omaa näkemystäsi sen pohjalta. Lukupäiväkirjassa yhdistyvät luetun sisäl-

lön analyysi ja henkilökohtainen pohdinta. Voit edetä päiväkirjan kirjoittamisessa lukemisesi tahdissa luku luvulta tai koostaa sen kokonaisuudeksi luettuasi koko teoksen.

Lukupäiväkirjaa kirjoittaessasi voit jäsentää ajatuksiasi seuraavien kysymysten avulla:

1) Omat lähtökohtani

- Mitä tiedän ennestään käsiteltävästä aiheesta?
- Ovatko kirjoittajan käyttämät termit, käsitteet ja teoreettiset mallit minulle ennestään tuttuja? Kuinka helposti omaksuin ne?
- Miten kirjoittajan esiin nostamat kysymykset ja johtopäätökset suhteutuvat omiin kokemuksiini, käsityksiini ja aiemmin oppimaani tietoon? Ovatko ne sopusoinnussa vai ristiriidassa keskenään?

2) Kirjan sisällön analyysi ja pohdinta

- Mitkä ovat kirjan keskeisimmät teemat ja näkökulmat?
- Millaisia lähteitä kirjoittaja käyttää ja kuinka hän perustelee väitteensä?
- Mitä kriittisiä kysymyksiä tai huomautuksia haluaisit esittää kirjoittajalle?
- Mikä kirjassa oli sinulle erityisen merkityksellistä?
- Mitä kohtia et ymmärtänyt tai mihin olisit kaivannut tarkempaa tietoa?

3) Mitä opin lukemastani?

- Mitä uusia kysymyksiä tai näkökulmia kirja herätti?
- Mitä uutta tietoa opin ja kuinka se liittyy aiemmin oppimaani?
- Miten ja missä voin hyödyntää oppimaani?
- Muuttiko lukemani aiempia käsityksiäni? Jos muutti, miten?
- Mitä merkitystä oppimallani tiedolla on minulle henkilökohtaisesti?

Ideapaperi ja seminaaripaperi

Ideapaperissa kerrotaan oman kirjoitelman tai tutkielman perusidea tiiviissä muodossa. Ideapaperin laatiminen edellyttää kirjoittajalta taustatyötä ja valintoja oman kirjoitelman aiheesta, keskeisistä lähteistä ja toteuttamistavasta. Usein ideapaperissa esitelläänkin tulevan kirjoitelman aihe ja aiheen perustelut, käsiteltävä fokusoitu kysymys, keskeiset käsitteet sekä se, mitä aiheesta mahdollisesti jo tiedetään ja kuinka tavoiteltua lopputulosta lähdetään toteuttamaan. Ideapaperin ei ole kuitenkaan tarkoitus olla kattava esitys aiheesta, vaan se toimii ajatuksesi kiteyttäjänä, ja sen lukijalla on mahdollisuus näin osallistua ideasi kehittelyyn.

Ideapaperissa voi esittää avoimia kysymyksiä, ja se voi olla monen muotoinen. Esimerkiksi ideakartta voi toimia joissakin tapauksissa ideapaperina. Jos olet mieltynyt enemmän tekstimuotoon, hyvä nyrkkisääntö on kirjoittaa noin kolmen kappaleen mittainen, enintään kahden sivun mittainen tiivis teksti. Noudata ideapaperin laatimisessa kuitenkin aina opettajan ohjeistuksia.

Seminaaripaperit voivat olla monenlaisia. Usein seminaareissa esitellään ideapaperien lisäksi oma tutkimussuunnitelma tai synopsis, joitakin osioita tulevan työn käsikirjoituksesta (esim. teoreettinen viitekehys ja tutkielman toteutus; tulosluvut) ja lähes valmis käsikirjoitus. Seminaaripapereiden tarkemmat ohjeistukset saat seminaarissasi.

Seminaarien ideapaperissa kerrotaan työn tai tutkielman aihepiiri, ainakin alustava tutkimuskysymys tai kysymykset sekä esitetään perusteluja sille, miksi kyseistä aihetta olisi kiinnostavaa tutkia. Tällaisia perusteita ovat tieteelliset syyt kuten uudenlainen näkökulma, ilmiö tai aineisto, yleinen relevanssi ja ajankohtaisuus sekä oma kiinnostus aihepiiriin.

Seminaarien ideapaperia varten tehdään taustoitusta eli käytännössä tutkitaan erilaisia lähdeaineistoja, jotka taustoittavat ja tukevat omaa tutkimuspyrkimystä. Näistä kirjoitetaan ideapaperiin sitaatteja. Ideapaperissa on usein esiteltynä tutkielman keskeiset käsitteet ja metodinen tulokulma sekä jonkinlainen alustava ajatus tavoitellusta tuloksesta. Ideapaperin on tarkoitus olla napakka ja lyhyehkö esitys alustavista ideoista ja toteutustavasta.

Tutkimussuunnitelma

Teet tutkimussuunnitelman opinnäytteeseesi liittyen. Tutkimussuunnitelman rakenne on osin opintosuuntakohtaista, ja kandidaatti- ja maisteriseminaareissa on eri vaatimukset suunnitelman laajuudelle. Kandidaattiseminaarin suunnitelmassa keskeistä on esitellä aihepiiri, tutkimuskysymykset, aineisto, menetelmät sekä teoreettinen viitekehys. Maisteriseminaarin tutkimussuunnitelman rakenne voi olla esimerkiksi seuraava (ja sitä voi hyödyntää myös lyhyemmän tutkimussuunnitelman laatimisessa):

1. Johdanto (1 sivu)

- Tutkimuksen aihe eli mitä tutkitaan
- Väljästi tutkimuksen tausta eli ne olosuhteet, joista aihe nousee
- Aiheen tieteellinen ja yhteiskunnallinen merkitys

2. Teoriatausta (4- 5 sivua)

- Kirjallisuuskatsaus, jossa esitetään lyhyt yhteenveto keskeisistä tutkimuksista ja teorioista, jotka liittyvät tutkimustehtävään
- Käsitteelliset lähtökohdat ja keskeisten termien määrittely

3. Tutkimuksen tavoite (1 sivu)

- Tutkimustehtävä esimerkiksi 1-3 selvänä kysymyksenä
- Tutkimustehtävän rajausta ja rajauksen perustelu

4. Aineisto (2-3 sivua)

- Ihmiset, koehenkilöt, kirjallisuus tai muu aineistotyyppi, jonka avulla tutkimuksen tavoite saavutetaan
- Mahdollisen valmiin aineiston tiedot ja aineiston saamiseen ja käyttämiseen liittyvät tiedot
- Aineistohallintasuunnitelman laatiminen
- Mahdollinen aineistonkeruun aikataulusuunnitelma
- Suunnitelma mahdollisista aineistonkeruun kustannuksista
- Tutkimuseettinen tarkastelu

5. Menetelmät (1-2 sivua)

- Metodologia ja menetelmät, joiden avulla tutkimustehtävät ovat ratkaistavissa
- Maininta mahdollisesta esitutkimuksesta

6. Tutkimuksen raportointi ja alustavat lähteet, joita aikoo käyttää (1-2 sivua)

- Opinnäytteen muoto, mikäli se poikkeaa perinteisestä
- Tulosten luonne ja niiden esittämisen tapa
- Tulosten hyödynnettävyys (ellei sitä esitetä kohdassa 1)

7. Aikataulu

8. Alustava lähdeluettelo

Tutkimussuunnitelma on toteuttamiskelpoinen silloin, kun:

- Tutkimustehtävä on asetettu ja rajattu siten, että se on sekä tutkimisen arvoinen ja toteuttamiskelpoinen (suunnitellussa laajuudessa ja ajassa).
- Tutkimustehtävä on taustoitettu riittävästi aiemmillä tutkimuksilla ja paikannettu osaksi aikaisempia keskusteluja ja niihin lisäarvoa tuottavaksi. Teoreettiset ja käsitteelliset lähtökohdat ovat riittävästi selkiytyneet.
- Käsitteet kerättävistä aineistoista, niiden saatavuudesta ja käyttökelpoisuudesta on muotoutunut.
- Sopivat tutkimusmenetelmät tutkimustehtävän suorittamiseksi on valittu ja niiden perusteet hallitaan.

Oleennaista on, että tutkimusasetelma on koherentti, eli tutkimuskysymys, teoriatausta, käsitteet, aineisto ja menetelmät muodostavat järkevän ja sisäisesti johdonmukaisen kokonaisuuden; metaforisesti sanoen, kun ”palapelin palat” ovat keskenään yhteensopivia, on ”palapelin” kokoaminen mahdollista. Ideana tutkimuksessa on, että tutkimuskysymykseen saadaan hyvin perusteltu vastaus.

Esitelmä tai alustus

Esitelmällä tarkoitetaan napakasti muotoiltua esittelyä esimerkiksi tutkielman tai oppimistehtävän aiheesta. Esitelmä suoritustapa voi tulla vastaan kursseilla, seminaareissa tai suorittaessasi harjoittelua. Opintopolullasi varsinaisia esitelmän tyyppisiä suorituksia on vain ajoittain, joten suullisten esitelmien pitämistä kannattaa harjoitella silloin, kun niiden pitämiseen on mahdollisuus. Esitelmien pitäminen luo pohjaa myös suullisille työelämätaidoille.

Yleensä suullinen esitys on alustus, joka on johdatus käsiteltävään tematiikkaan. Alustuksessa voit käsitellä esimerkiksi omia ajatuksiasi ja ideoita aiheesta sekä erilaisia tulkintoja. Tavoite on, että kuulijat pääsevät kiinni siihen, miten jäsentelet aihetta, millaiset valitsemasi käsitteet ovat ja mikä mahdollinen lopputulema tarkastelullasi on.

Hyvänä ohjenuora on, että esitelmän pitää olla suunniteltu siten, että se pysyy annetussa aikaraamissa ja sisältää selkeästi esitetyn perustavoitteen ja käytetyt käsitteet. Esitelmä voi noudattaa esimerkiksi tuttua kertomuskaavaa: intro/johdanto, käsittelyosa ja lopetus.

Luentopassi

Luentopassia käytetään silloin, kun halutaan opinnollistaa yksittäisiä luentoja, tilaisuuksia ja tapahtumia ja sisällyttää luennoilla tai tieteellisissä tapahtumissa kuten konferensseissa tai tieteenalan vuosittaisissa tapahtumissa käynti osaksi omia opintoja. Suorituksessasi tar-

kastelet ohjeen mukaan kuulemaasi ja kokemaasi.

Tilaisuus voi olla:

- väitöstilaisuus
- tutkimusprojektien tai tutkimuslaitosten järjestämät yleiset seminaarit
- tieteellisten päivien yleisluennot ja työryhmät
- yliopiston järjestämät yleiset luennot tai tilaisuudet kuten asiantuntijavierailut.

Tarkastelemasi tilaisuus voi olla muukin, mutta sen tulee olla omaa asiantuntijuuttasi kehittävä tieteellinen tapahtuma tai tilaisuus, joka ei ole muiden suorittamiesi opintojen osa.

Luentopassin pituus ja muoto

Yhden opintopisteen vaatiman tekstin pituus paperilla on noin 2 sivua (rivinväli 1,5, normimarginaalit - vastaa noin 4500 merkkiä ml. rivivälit).

Ensimmäinen sivu on sen kansilehti, jolla tulee olla seuraavat tiedot:

- Ensimmäiselle riville otsikoksi LUENTOPASSI, sen alle:
- nimi ja päivämäärä, mahdollinen opintosuunta
- kuvaus siitä mitä esityksiä luentopäiväkirja koskee, ja niistä haluttavat pisteet (esim. henkilön/tiimin/tahon x pitämä kahden tunnin luento, päivämäärä ja paikka sekä nimi, esim: "Poliittisen sosiologian työryhmä, kaksi tuntia".

Luennot ja muut erotellaan omien otsikoidensa alle, ja niihin kirjataan päivämäärä ja paikka.

Luentopassin kirjoittamisesta

Luentopassi kirjoitetaan tieteellisellä asiatyylillä kuten muutkin opintosuoritukset. Muutoin tekstin muoto on vapaa. Tekstissä noudatetaan tieteellisen tekstin tapaan viittauskäytäntöä, mutta viittaamisessa voit käyttää tekstiviitteen sijaan luennoitsijan tai esityksen pitäjän nimeä, kun viittaat luennolla sanottuun. Tekstissä tulee käsitellä ja pohtia luennolla/tilaisuudessa kuultua.

Kirjoita napakka ja pohtiva, omannäköisesi esseetyylinen teksti, joka kuvastaa omaa ajattelua ja luennon tai tapahtuman antia opinnoillesi. Pelkkä referaatti ei ole toivottu lopputulos, eivätkä myöskään yleiset toteamukset siitä, että asia oli kiinnostava tai että luennosta on ehkä hyötyä jossain vaiheessa elämää. Kysy itseltäsi ennen kirjoittamista, mitä sinulle jäi ensisijaisesti mieleen tilaisuudesta, mitä opit ja mikä oli sinulle merkityksellistä, tärkeää tai hyödyllistä. Voit tarkastella sisällön lisäksi tapahtumaa ja tilannetta itsessään. Tarkoitus on, että harjoitat reflektiotaitojasi monitasoisesti ja omista kokemuksistasi lähtien.

Luentopassin voit suorittaa ilmoittautumalla jaksolle Sisussa ja toimittamalla suoritus vastuopettajalle ohjeiden mukaisesti. Palautuslaatikot ja ohjeet löytyvät oppimisympäristöstä Moodlessa.

Luentopassi ja opintopisteet

Opintopisteitä saa luentojen, esitelmien tai vastaavien tai yhden kokonaisen työryhmän (tieteellisten päivien työryhmä) tarkastelusta ja tarkastelun raportoinnista seuraavasti:

- 1 op - kahden tunnin tilaisuus ja kaksi sivua tekstiä
- 2 op - esim. kaksi noin kahden tunnin luentoa/työryhmää = neljä tuntia
- 3 op - kuusi tuntia tilaisuuksiin osallistumista
- 5 op - kymmenen tuntia luentoja/työryhmätyöskentelyä.

Kirjallinen tehtävä

Opetussuunnitelmissa on joidenkin opintojaksojen kohdalla mainittu suoritusmuotona kirjallinen tehtävä. Tehtävä voi olla luonteeltaan samanlainen kuin edellä mainittu essee tai luentopäiväkirja, mutta kyseessä voi olla muunkinlainen tehtävänanto. Koska mahdollisia erilaisia tehtävänantoja on erilaisia, yleisohjeena on noudattaa opettajan kurssilla antamia ohjeita. Ohjeistuksia sovelletaan opettajan ohjeiden mukaisesti.

Tehtävät voivat olla esimerkiksi seuraavanlaisia:

- tietosanakirjatyypin artikkelin kirjoittaminen: laajuus voi vaihdella esimerkiksi hyvin tiiviistä 100 sanan artikkelista hiukan laajempaan, 2-3 sivun pituiseen
- wikiartikkeli jostain rajatusta aiheesta
- blogiteksti
- oppimateriaalin tuottaminen: opettaminen on hyvä tapa itse oppia, ja tehtävänanto-
na voisi olla suunnitella, kuinka opettaisi jonkin aihepiirin jollekulle muulle ja tuottaa
siihen tarvittava materiaali, joka voi sisältää myös muuta kuin pelkkää tekstiä
- kirjallinen alustus keskustelun pohjaksi tai esitelmä ja siihen liittyvä esitysmateriaali
- aineiston analyysi ja raportointi: esimerkiksi metodikursseilla voi olla tehtävänanto-
na analysoida aineistoa käyttäen kurssin aihepiiriin kuuluvia metodeja sekä harjoitel-
la tulosten raportointia analyysitapaan soveltuvasti.

Harjoitteluraportti

Harjoitteluraportti tehdään osana harjoittelun suorittamista. Sosiaalityön tutkinto-ohjelmis-
sa harjoittelut ovat pakollinen osa käytäntöopintoja. Yleisesti harjoittelusta raportoidessa
kerrotaan omakohtaisesti harjoittelun merkityksestä omalle ammatilliselle ja akateemiselle
kehittymiselle. Tarkemmat raportointiohjeet, joita tulee noudattaa, annetaan tutkinto-ohjel-
mittain ja opintojaksokohtaisesti.

Yleisenä ohjeena on, että raportista tulisi selvittää seuraavat asiat:

- harjoittelupaikan kuvaus
- työorganisaation tavoitteiden ja tehtävien kuvaus sekä harjoittelun kesto
- selvitys omista tavoitteista ja työtehtävistä
- kuvaus oman työn nivoutumisesta osaksi organisaation tavoitteita ja toimintaa
- oman oppimisen kuvaus
- Millaisia kokemuksia odotit harjoittelulta?
- Oliko sinulla oman oppimisen tavoitteita ennen harjoittelua?

- kuvaus siitä, minkä tyyppistä ohjausta ja tukea harjoittelupaikka tarjosi
- arviointia yliopisto-opintojen hyödynnettävyydestä työtehtävissä: miten pystyit hyödyntämään yliopisto-opinnoissa oppimiasi tietoja ja taitoja työtehtävissäsi?
- arviointia harjoittelupaikan merkityksestä mahdolliselle työhön sijoittumiselle tulevaisuudessa.

Raportissa tarkastellaan myös sitä, millaista osaamisen jatkokehittelyjä tunnistit harjoittelun aikana. Raporttissasi nostetaan esille kehittämiskohtia osaamisessa; mitä osaamisen kartuttamiseksi voisi tehdä?

Tärkeintä on se, että harjoittelija tuo tekstissä esille oman äänensä ja rohkeasti arvioi harjoittelun onnistumista ja sen merkitystä itselleen. Raportti on jaoteltava väliotsikoin, ja siinä on oltava loppuyhteenveto.

Näkökulmia tieteelliseen viestintään

Tieteellinen viestintä ja oma näkökulma

Oma näkökulmasi rakentuu tieteellisten tekstien, olemassa olevan tutkimustiedon tai erityisen tiedon tarpeen ja oman ajattelusi varaan. Näkökulman muotoilu on tärkeää, koska muotoilemalla tarkastelukulman aiheeseen kerrot lukijalle, mitä olet ottanut mukaan, mitä jättänyt pois ja mikä on tarkastelusi taso. Usein kerrot senkin, mihin tieteelliseen keskusteluun olet osallistumassa. Oman näkökulman perustelemiseen tarvitset käsitteitä. Käsitteiden avulla rakennat tekstin sellaiselle tasolle, joka kommunikoi tiedeyleisön tai muunlaisen yleisön kanssa.

Oma näkökulma muotoutuu tunnistamalla ja kirjoittamalla oman ajattelun lähtökohdat tekstiin. Voit hahmotella näkökulmaa esittämällä itsellesi kysymyksiä: mitä haluan tekstilläni sanoa, millainen teoreettinen tulokulma on mielestäni sopiva ja miksi, sekä mitä ilmiötä, asiaa tai tahoja tarkastelen ja miksi.

Lopullisessa tekstissä kannattaa mennä suoraan asiaan. Hyvä keino vangita lukijan mielenkiinto on edetä alussa keskeisiin kysymyksiin. Silloin näkökulma, kysymyksenasettelu ja aiheen sisältämät jännitteet avautuvat lukijalle jo tekstin alussa. Käsiteltävät asiat on liitettävä toisiinsa, siten että teksti etenee johdonmukaisesti. Toisiaan seuraavien lauseiden ja kappaleiden on liityttävä luontevasti yhteen, ja tekstin ”punaisen langan” pitää kuljettaa lukijaa luontevasti läpi koko tekstin.

Vastuullinen asiantuntijuus ja etiikka

Vastuullinen yhteiskuntatieteellinen asiantuntijuus kytkeytyy olennaisesti eettiseen harkintaan siitä, miten tietoa tuotetaan, tulkitaan ja käytetään. Tutkija tai asiantuntija ei ole vain passiivinen tarkkailija. Hänen valitsemansa näkökulmat ja käsitteet vaikuttavat siihen, minkälainen kuva yhteiskunnasta muodostuu, miten tämän kuvan pohjalta päätöksiä tehdään ja millaisena tulevaisuuden kehitys nähdään.

Asiantuntijaan kohdistuu odotuksia, joissa on sekä tiedollisia että eettisiä ulottuvuuksia. Asiantuntijalta odotetaan alansa yleistä hallintaa ja oman erityisalansa erinomaista osaamista, ja harkintakykyinen asiantuntija tunnistaa asiantuntijuutensa pätevyysalan. Hänen tuottamansa tiedon luotettavuus nojaa alansa tieteellisen tiedon tuntemukseen, hyvään menetelmien hallintaan sekä asiantuntijalta vaadittuun tunnollisuuteen tiedon tuottamisessa ja sen arvioinnissa. Eettisyys ilmenee huolellisuutena, tasapuolisena ja objektiivisuutta tavoittelevana tutkimusotteena.

Ihmistieteellinen tieto käsittelee tosiasioiden ja arvojen todellisuutta. Yhteiskuntatieteiden tutkimuskohteissa esiintyy tekijöinä monenlaisia arvojärjestelmiä, ideologioita ja intressejä. Asiantuntijan on oltava toisaalta rohkea kantansa muodostamisessa, toisaalta hyväksyttävä tiedon rajat ja epävarmuudet, hänen on osattava asettua itselle vieraisiin näkökulmaan ja

tasapuolisesti käsitellä kysymyksiä tunnistaen omat henkilökohtaiset rajoituksensa.

Asiantuntijan rooli julkisessa keskustelussa on välittää erilaisille yleisöille tietoa, analyysijä, selityksiä ja ennusteita parhaiden olemassa olevien aineistojen ja menetelmien pohjalta. Hän tunnistaa roolinsa tiedon tuottajana ja välittäjänä, sekä hahmottaa asiantuntijoiden roolin tiedon soveltamisessa. Vaikka asiantuntijuus ei perustu intresseihin, on asiantuntijatielle aina tarvetta yhteiskunnallisessa päätöksenteossa, josta ei voi erottaa intressejä ja arvoja.

Tekoälyn käyttö opiskelussa

Teknologian kehittyminen on vaikuttanut moneen asiaan yhteiskunnassa, myös opiskeluun. Erilaisten tietokoneohjelmien, viestintäsovellusten ja hakukoneiden käyttö on ollut arkipäivää jo vuosikymmenten ajan, eikä viimeisten vuosien aikana huimasti kehittynyt tekoälykään ole enää vieras asia opiskelussa. Tekoälyyn sopii samat lainalaisuudet kuin muihinkin teknologioihin: se on parhaimmillaan oiva työkalu, mutta sen ei kuulu korvata kokonaan ihmistä.

Vaikka generatiivista, kielimalleihin perustuvaa tekoälyä saa opiskelussa käyttää, tekstin tulee olla opiskelijan itse tuottamaa. Tekoälyn käytöstä pitää raportoida, eli tekstissä pitää selittää, mitä ja miten apuvälineitä on käytetty.

Jyväskylän yliopisto suhtautuu tekoälyn käyttöön positiivisesti ja kannustaen. Esimerkiksi yliopiston strategiaan (2019–2030) kuuluvassa digiohjelmassa todetaan, että yliopistomme pyrkii olemaan edelläkävijä tekoälyn soveltamisessa. Erilaisten tekoälyyn pohjautuvien kielimallien ja sovellusten ymmärretään tulleen osaksi opiskelua. Tulevaisuudessa tekoälyn merkitys tulee todennäköisesti vahvistumaan, minkä vuoksi erilaisten tekoälysovellusten käyttö on myös tärkeä työelämätaito, jota kannattaa opetella opintojen aikana.

Tekoälyn käyttö opiskelussa on lähtökohtaisesti sallittua. Opintojaksoittain eroavaisuuksia voi tuki olla, ja opettajalla on oikeus kieltää tekoälyn käyttö perustellusta syystä. Hyvänä akateemisena käytäntönä pidetään, että opettajat keskustelevat opiskelijoiden kanssa tekoälyyn liittyvistä käytännöistä opintojakson alussa.

Tekoälyn oikeanlaisen käytön opettelu on tärkeä osa opiskelijan oman vastuullisen asiantuntijuuden kehittämistä. Opiskelijan kannalta onkin tärkeää tietää, mitä asioita tekoälyn käyttämisessä on otettava huomioon. Käytännössä tekoäly vertautuu pitkälti mihin tahansa ulkoiseen lähteeseen tai aineistoon, jota opiskelija käyttää tuottaessaan omaa tekstiä. Muista kuitenkin, että tekoäly ei ole tieteellinen lähde! Voit soveltaa tekoälyä mm. ideoidessasi ja luonnostellessasi erilaisia pohjatekstejä, ja se voi myös auttaa sinua asioiden jäsentämisessä sekä kielen- ja tekstinhuollossa. Runollisesti ilmaistuna tekoäly voi auttaa sinua valitsemaan reitin, mutta matka sinun on kuljettava itse.

Ulkoisten lähteiden käytöstä on tärkeää ilmoittaa totuudenmukaisesti ja läpinäkyvästi. Myös tekoälyn käytöstä tulee hyvän akateemisen tavan mukaisesti ilmoittaa, mikäli sitä on käytetty apuna esimerkiksi esseiden kirjoittamisessa, tenttivastauksissa, opinnäytetöissä tai vaikkapa kuvien ja kaavioiden tuottamisessa. Kirjoita tällöin selvästi, mihin tekoälysovellukseen olet työssäsi tukeutunut ja millä tavoin käytit sitä. Tekoälyn käyttö tulee ilmetä myös lähdeluettelossa. Tekoälyllä tuotetun tekstin suora sisällöllinen lainaaminen ja esittäminen opiskelijan omana tekstinä on vilpillistä toimintaa, plagiointia ja sepittämistä, ja plagiointitapauksissa opintosuoritus voidaan arvioida hylätyksi. Jos opettaja epäilee, että opiskelija on teettänyt tehtävän tekoälyllä ilmoittamatta siitä asianmukaisesti, siihen suhtaudutaan kuin muuhunkin vilppiepäilyyn.

Jyväskylän yliopisto suosittelee käyttämään ensisijaisesti Microsoft Copilotia yliopiston laitteilla. Tämä johtuu ennen kaikkea siitä, että kirjoittamasi syöte tallentuu yliopiston

"Tekoäly on hyödyllinen väline opiskelijan työkalupakissa, ja sitä kannattaa käyttää. Tekoäly ei kuitenkaan häivytä opiskelijan omaa roolia opinnoissa – aivan kuten talot eivät rakennu valmiiksi pelkillä vasaroilla ja nauloilla, ilman osaavia timpureita. Tekoäly on tukiäly."

omaan Azure-konesaliin, eikä kouluta olemassa olevia kielimalleja. Microsoft Edgellä kirjautuneena voit syöttää palveluun julkisesti saatavilla olevia tietoja. Huomaathan, että toisten henkilöiden tekstejä tai muuta tekemää sisältöä ei saa syöttää tekoälysovelluksille ilman lupaa. Myöskään henkilötietoja tai muuta salaista/arkaluontoista sisältöä ei saa koskaan syöttää tekoälysovellukselle. Salaisina tietoina ymmärretään korotetun suojaluokan tieto ja sellainen salassa pidettävä tieto, jonka salassapitovaatimus on ehdoton tai salassapito suo- jaa kolmannen osapuolen etua.

Opettaja ei voi pakottaa opiskelijoita kirjautumaan tekoälysovelluksiin, jotka keräävät henkilötietoja (esim. ChatGPT). Tämä ei koske Jyväskylän yliopiston käyttäjätunnuksiin sisältyvää Microsoft Copilot -palvelua.

Huomaathan, että tekoälyn ja siihen liittyvien ohjelmistojen kehittyessä koko ajan löydät ajankohtaisimmat ja päivittyvät ohjeistukset Jyväskylän yliopiston omilta internet-sivuilta. On hyvin suositeltavaa, että jokainen opiskelija hankkii itsenäisesti perustaitoja sovellusten käyttämisestä. Voit myös harjaannuttaa tekoälytaitojasi mm. Movin tarjoamalla tekoälyä käsittelevillä opintojaksoilla.

Muilla kielillä kuin omalla äidinkielellä kirjoittaminen

Akateeminen maailma on kansainvälinen ja monikielinen. Vuorovaikuttaminen, kirjoittami- nen ja lukeminen eri kielillä ovat arvokkaita taitoja, joita harjaannutetaan osana akateemis- ten valmiuksien, osaamisen ja asiantuntijuuden rakentumista.

Opintojesi aikana pääset kirjoittamaan tekstejä eri kielillä. Kirjoitusprosessina tieteellinen kirjoittaminen vieraalla kielellä ei välttämättä suuresti eroa omakielisen tekstin tuottami- sesta. Yhtä lailla siinä tulee huomioida eri tekstilajeja (esimerkiksi essee, opinnäytetyö) kos- kevat konventiot sekä tekstin yleisö. Vieraalla kielellä kirjoittaminen voi kuitenkin ainakin alussa vaatia omakielistä tekstiä enemmän aikaa ja vaivannäköä, rohkeuttakin.

Kieli ei ole pelkästään väline tutkimus- tai ajatteluprosessin välittämiseen vaan olennainen osa tätä prosessia. Keskeinen konsti oppia paremmaksi vieraskielisen tekstin kirjoittaksi ja vakuuttavammaksi argumentoijaksi on lukeminen: oman tekstin tuottamista auttaa se, että lukee tieteellisiä tekstejä kyseisellä kielellä. Lukemalla oppii sanastoa ja käsitteistöä sekä saa tuntumaa erilaisiin ilmaisukeinoihin ja tekstin rakentamisen tapoihin. Lukemisstrategiat tukevat lukemista. Keskeiset termit on vieraskielisiä tekstejä lukiessa hyvä kääntää, mutta sanatarkan tekstin kääntämisen sijaan tärkeintä on pääasioiden ymmärtäminen. Myös kä- sitteiden merkityserot eri kielissä on tärkeää tunnistaa ja suhtautua niihin analyttisesti.

Kirjoittaessa kannattaa pyrkiä mahdollisimman selkeään ilmaisuun. Esimerkiksi englan- ninkielisessä tekstissä on suositeltavaa välttää pitkiä ja monimutkaisia lauserakenteita ja tähdätä niiden sijaan merkityksen kannalta mahdollisimman täsmällisiin sanavalintoihin. Akateemisen tekstin tyyli ja konventiot vaihtelevat hieman kielikohtaisesti. Esimerkiksi englanniksi kirjoittaessa voi olla tarpeen nyansoida tai pehmentää ilmaisua nk. pehmenti- millä (hedging). Myös pilkutus on erilainen suomen ja englannin kielissä. Kielenhuollossa voi käyttää tukena sanakirjoja ja sovelluksia hyvä tieteellinen käytäntö huomioiden.

Kirjoittamiseen harjaantuu kirjoittamalla – ja uudelleenkirjoittamalla. Myös varmuus eri kielien käyttämiseen kasvaa tekemisen myötä. Omia tekstejä kannattaa työstää prosessi- maisesti ja varata siihen riittävästi aikaa. Luonnosvaiheessa tekstiä voi työstää monikieli- sestikin. Teksteihin kannattaa myös pyytää palautetta ja ottaa sitä vastaan – esimerkiksi opiskelukavereilta, kurssin opettajalta tai opinnäytetyön ohjaajalta. Tukea saa myös Movin kursseilta.

Tutkielmaohjeet

Kandidaatintutkielma

Kandidatutkielmassa harjoitellaan tieteellisen tekstin tuottamista

Yhteiskuntatieteiden kandidaatin tutkintoa varten laadit kandidaatintutkielman osana aineopintojasi sekä suoritat maturiteetin tutkielmastasi.

Kandidaatintutkielma tehdään osana kandidaattiseminaaria, jossa tutustutaan tutkimusaiheen valintaan sekä tieteellisen tutkimuksen, kirjoittamisen ja keskustelun käytäntöihin. Kandidaatintutkielma laaditaan suomen kielellä, ellei opetussuunnitelmassa mainita muuta kieltä. Erityisellä sopimuksella tutkielman voi laatia muulla kielellä (ruotsi, englanti). Lue tutkielmaa koskevat pysyvääsmääräykset tutkintosäännöstä.

Kandidaatintutkielma on ensimmäinen opinnäytteesi, jossa harjoittelet tutkimuksen tekemistä, tieteellisen tekstin tuottamista sekä taitoa muotoilla ajatuksesi jäsenyneeiksi tekstiksi. Pääset harjoittamaan taitojasi aiheen valinnassa, tutkimuskysymyksen ja -tehtävän asettelussa, tutkimusmenetelmien hallinnassa, oppineisuudessa, ajattelutavan kriittisyydessä ja johdonmukaisuudessa sekä tieteellisten menettelysääntöjen noudattamisessa.

Tutkielmaa tehdessäsi pohdit itsenäisesti yhteiskunnan ilmiöitä eri tasoilla, perehdyt alasi teoreettisiin keskusteluihin, käytät tieteellisiä menetelmiä sekä liität yhteen teoriaa ja empiiristä aineistoa. Tämän lisäksi tutkielman tekeminen opettaa tekijälleen tietoa itsestään, omista työskentelytavoista, oivaltamisesta, luovuudesta ja pitkäjänteisyydestä.

Tutkielmaa tehdessäsi sinun kannattaa hyödyntää myös muita opintoja. Esimerkiksi metodiopinnot on suositeltavaa ajoittaa siten, että ne tukevat tutkielman tekoa. Aineopintojen metodiopinnot on hyvä suorittaa ennen kandidaattiseminaariin tuloasi. Tutkielmassa kannattaa pyrkiä hyödyntämään Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen aineopinnoissa opittuja sisältöjä ja metodeja sekä soveltaa niitä itseään kiinnostavaan teemaan. Myös Movi ja Avoin tiedon keskus järjestävät tutkielman tekemistä tukevia kursseja muun muassa kirjoittamiseen sekä aineiston hankintaan ja hallintaan liittyen.

Kandidaatintutkielma tehdään pääsääntöisesti valmiiksi kandidaattiseminaarissa eli noin yhden lukukauden aikana. Tutkielma on itsenäinen työ, joka sisältää erilaisia vaiheita, kuten tutkielman suunnittelun, taustamateriaaleihin perehtymisen, aineiston analyysin ja työn kirjoittamisen sekä sen julkisen esittelyn osana kandidaatinseminaarina. Siksi sinun on laadittava jo aivan alkuvaiheessa itsellesi aikataulu ja tavoite työn valmistumiselle.

Kandidaatintutkielman laajuus yhdessä seminaarin kanssa on 10 opintopistettä. Se tarkoittaa, että valmiin tutkielman kokonaispituus (ilman liitteitä) on noin 25–30 sivua fonttikoolla 12, rivivälillä 1,5. Tutkielmien pituudet tosin vaihtelevat esimerkiksi tutkimusasetelmasta ja aineistosta riippuen. Pyrittäessä tiiviiseen mutta kokonaisvaltaiseen ja huolelliseen esitykseen tutkielmaa koskevat rajaukset kannattaakin miettiä huolella yhdessä seminaarin ohjaajan kanssa. Tutkimusaihe sekä tutkimustehtävä tulee rajata niin huolellisesti, että tutkimus on mahdollista tehdä lukukauden aikana ja ettei se paisu liiaksi. Menetelmä, teoria

ja aiempi kirjallisuus kannattaa rajata siis huolella. Tutkielmien tekemiseen on olemassa erilaista opaskirjallisuutta. Löydät niitä esimerkiksi Jyväskylän yliopiston kirjastosta hakemalla JYKDOK:sta hakusanalla "tutkielmaopas".

Erityyppiset kandidaatintutkielmat

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksella on mahdollista tehdä erilaisia kandidaatintutkielmia. Vaikka vaatimukset kaikille YFI-kandeille ovat samat, tutkielman tyyppi riippuu osin siitä, minkä yhteiskuntatieteellisen tai filosofisen alan alle se teemaltaan asettuu.

Yleisin tutkielman muoto on tutkimusraportti, mutta raporttien tyyli ja sisältöä koskevat odotukset vaihtelevat opintosuuntien mukaan.

- Tarkoitus on selvittää jonkin tieteenalan tai tutkimusalueen kysymyksenasettelun pohjalta valittu tutkimusongelma tai -kysymys.
- Tutkimus voi olla luonteeltaan teoreettinen, eli aiempaa teoriaa ja tutkimusta arvioiva ja kehittävä, tai empiirinen, eli kerättyyn aineistoon perustuva.
- Tutkielma voi teemaltaan, näkökulmaltaan tai aineistoltaan perustua esimerkiksi aiemmin opinnoissa tehtyyn harjoitustyöhön.

Laitoksella on oma kandidaatintutkielman mallipohja.

Tutkimusaiheen valinta

Valitset itse oman kandidaatintutkielmasi aiheen. Aihetta kannattaa alkaa miettiä hyvissä ajoin ennen seminaarin alkua, sillä tutkielman alkuun saaminen edellyttää alustavaa tutkimusideaa. Tutkimusaihe täsmennetään ja hyväksytään seminaarin kuluessa. Tutkimuksen lähtökohtana on tavallisesti jokin yhteiskunnallisesti kiinnostava ilmiö tai askarruttava asia. Idea on voinut syntyä opiskelun yhteydessä, alan tutkimusta seuratessa, opiskelijan arjessa tai median herättämästä kiinnostuksesta. Tutkielman voit tehdä laitoksen tai yksikön tutkimuksen aihepiireistä, mutta muutkin aiheet käyvät.

Aihetta valitessa kannattaa huomioida:

- aiheen tutkittavuus eli se, että aiheeseen liittyy sopivia ongelmia, joihin on mahdollista etsiä vastausta. Samoin on tärkeää, että aihetta koskevaa aineistoa on saatavissa
- aiheen yhteiskunnallinen merkitys, käytännön tutkimustarpeet ja ajankohtaisuus
- aiheen käsittelemiseksi tarvittavat voimavarat, työn vaatima aika ja työn taloudelliset kustannukset
- lähdemateriaalin saatavuus
- aiheen tulkittavuus toimivalla teoreettisella käsitteistöllä, kiinnostava näkökulma ja käsitteistö

Seminaarissa valitsemastasi aiheesta muokataan tutkielman ohjaajan avustuksella toteutettavissa oleva tutkimustehtävä. Huomaa erityisesti, että tutkimustehtävä ei saa olla liian laaja.

Aiheeseen perehtyminen ja tutkimustehtävän täsmentäminen

Tutkielman suunnittelu alkaa perehtymisellä aiheesta ja tematiikasta tehtyihin aikaisempiin tutkimuksiin. Jo ideapaperia ja tutkimussuunnitelmaa hahmotellessasi kannattaa perehtyä aikaisempaan aiheeseen käsittelevään kirjallisuuteen. Kirjallisuuteen tutustuminen on hyvä huomioida myös suunnitellessasi ajankäyttöä. Tutkielmasi tulisi olla mittakaavaltaan sellainen, että pystyt tekemään sen kokonaisuudessaan yhden lukukauden aikana.

Oman tutkimuksen kysymykset on hyvä olla selvillä jo seminaarin alkuvaiheessa, mutta ne myös täsmentyvät tutkimusprosessin aikana. Aikaisempien tutkimusten jäljille pääsee esimerkiksi kirjastojen hakujen ja tietokantojen, tieteellisten aikakauslehtien, julkaisusarjojen, opettajien antamien vihjeiden perusteella. Uusien kotimaisten ja ulkomaisten tieteellisten lehtien ja niiden kirja-arvostelupalstojen seuraaminen on hyödyllistä.

Tutkimuskirjallisuuden hakua tukee avoimen tiedon keskuksen Tiedonhankinnan perusteet -kurssi, joka suoritetaan seminaarin yhteydessä. Avoimen tiedon keskus tarjoaa myös muuta opastusta erilaisten tietokantojen käyttöön, ja heillä on saatavilla runsaasti tiedonhankintaan liittyvää verkko-oppimateriaalia. Kannattaa tutustua myös aihepiiristä aiemmin julkaistuihin opinnäytteisiin. Niitä löytyy yliopiston tutkielmatietokannasta.

Aiempiin tutkimuksiin perehtyminen ja teoriataustan luominen tulee synkronisoida omaan tutkimustehtävään. Tutkimustehtävä sinun tulee määritellä ja rajata riittävän ajoissa, jotta teorioita ja käsitteitä miettiessäsi voit kytkeä ne koko ajan omaan tavoitteeseesi. Tutkimustehtävän riittävä rajaaminen on ehdottoman tärkeää, jotta tiedät koko ajan, mitä olet tekemässä. Tutkimusongelma olisi hyvä pystyä tiivistämään yhdeksi pääkysymykseksi. Näin aihe pysyy paremmin kasassa, eikä työsi hajoa liian moneen suuntaan. Muista, että aiheen tutkimista voit halutessasi jatkaa myös kandidaatintutkielman jälkeen esimerkiksi maisterintutkielmassa. Jokaista sivupolkua ei siis tarvitse selvittää tässä tutkielmassa. Tutkimuksen mahdolliset jatkokysymykset kirjoitetaan auki kandidaatintutkielman loppuluvussa.

Tutkimustyyppi ja tutkimussuunnitelma

Yhteiskuntatieteellisiä tutkimuksia on monenlaisia. Niissä yhdistellään eri tavoin ajattelua, käsitteitä ja empiirisiä havaintoja. Tutkimukset voivat myös olla puhtaasti "teoreettisia" eli analysoida jotakin teoriaa tai käsitettä aikaisemman tutkimuskirjallisuuden nojalla. Teoreettiselle tai filosofiselle tutkimukselle ei ole valmista kaavaa: työ on lukemista, jäsentämistä, ajattelua ja ajatusten työstämistä tekstiksi. Empiirisetkin tutkimukset vaativat lukemista, ajattelua ja jäsentämistä, mutta niissä kootaan myös jokin systemaattinen empiirinen aineisto. Kandidaatintutkielmassa aineistot ovat yleensä jo valmiiksi olemassa olevia aineistoja, kuten tilastoja, arkistoja, dokumentteja, median tuotteita (lehtiartikkeleja, tv-ohjelmia, elokuvia jne.) tai kyselyjen ja haastattelujen tuloksia.

Tutkimusmenetelmää ja aineistoja pohtiessa on hyvä käydä läpi erilaisia vaihtoehtoja ja valintojensa seurauksia (esim. millaisiin kysymyksiin eri aineistoilla voi saada vastauksia, miten niitä voi analysoida, miten ja missä aineisto on saatavilla).

Opiskelija tekee tutkimussuunnitelman osana kandidaattiseminaaria.

Kandidaatintutkielman seminaarityöskentely ja ohjaus

Seminaarityöskentely. Tutkielman tekoa ohjataan kandidaattiseminaaria, joissa hyväksytään aihe ja tutkimussuunnitelma sekä perehdytään tieteellisen kirjoittamisen käytänteisiin. Kandidaatintutkielman ohjaaja on myös seminaarin ohjaaja. Seminaareissa ohjaus tapahtuu keskustelemalla seminaariryhmän kesken tutkimusprosessin vaiheista, opiskelijoiden kohtaamista ongelmista ja kirjallisista tuotoksista. Seminaareissa myös opiskelijat kommentoivat toistensa töitä. Seminaareissa korostuvat vertaisoppimisen ja -ohjauksen näkökulmat.

Seminaarityöskentelyn periaatteisiin kuuluu:

- aktiivinen osallistumien seminaareissa (mm. läsnäolo ja yhteiseen keskusteluun osallistuminen, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, tekstien kommentointi myönteisessä hengessä)
- ennakkovalmistautuminen seminaareihin (mm. palautettujen käsikirjoitusten ja tekstien lukeminen sekä valmistautuminen keskustelemaan teksteistä, opponointi)
- mahdollisten tehtävien tekeminen ja omien kirjallisten tuotosten laatiminen sovittujen aikataulujen puitteissa.

Seminaarityöskentelyn kuluessa harjoitellaan siis sekä akateemisen keskustelun että kollegiaalisen työskentelyn, palautteen antamisen ja vastaanottamisen käytäntöjä. Tärkeää on edistää omalta osaltaan seminaareissa avointa ja kaikkien henkilöiden työskentelyn etene- mistä tukevaa ilmapiiriä (esim. yhdessä ideointi, rakentava ja eteen päin vievä palaute). Mahdollisesta opponoinnista sovitaan seminaareissa. Opponointi tarkoittaa toisen opiskeli- jan työn asiasisällön, rakenteen, kielen ynnä muiden seikkojen arviointia ja vertaispalaut- teen antamista opiskelijakollegalle.

Vertaisoppiminen ja -tuki. Muiden seminaarilaisten kanssa kannattaa keskustella tutkiel- man tekemisen eri vaiheista ja kokemuksista. Muilta saatua palautetta kannattaa hyödyn- tää harkitusti tutkielmaa kirjoittaessa.

Yksilöohjaus. Seminaarien aikana ohjausta on mahdollista saada myös yksilöohjauksena. Sinulla on oikeus aktiiviseen ja laadukkaaseen ohjaukseen. Muista olla tarvittaessa itse yhteydessä ohjaajaasi, sillä yhteydenpito ei voi jäädä ohjaajan vastuulle. Käytä hyväksee- si ohjaajasi asiantuntemusta ja kokemusta tutkimuksen tekemisessä esittämällä rohkeasti kysymyksiä ja testaamalla omia käsityksiäsi. Olet itse vastuussa tutkielmaasi koskevien sisällöllisten ja muodollisten ratkaisujen tekemisestä. Jos et pääse paikalle sovittuun tapaa- miseen, muista perua se ajoissa.

Valmistaudu huolellisesti ohjaustilanteeseen miettimällä, mikä sinulle on juuri sillä hetkellä epäselvää. Mikäli olet tuonut ohjaajalle etukäteen tekstiä luettavaksi, voit mainita senhet- kiset ongelmasi myös tekstin yhteydessä, joko erillisellä selvityksellä tai tekstin sisäisillä kysymyksillä ja kommenteilla. Älä pelkää näyttää keskeneräisiä tekstejä, sillä niistä on oh- jaajalle apua työsi kommentoinnissa ja sinua askarruttavien ongelmakohtien ymmärtämi- sessä. Ota mukaan omat muistiinpanovälineet ja tee keskustelusta muistiinpanoja. Ota aina ohjaajasi kanssa puheeksi, jos esimerkiksi jännität ohjaustapaamisia tai ahdistut tutkielman tekemisestä, etenkin jos se vaikeuttaa työskentelyäsi. Jos työsi myöhästyy kurssin palau- tuspäivästä, neuvottele ohjaajasi kanssa työn palauttamisesta. Pääsääntöisesti myöhästynyt työ pitää palauttaa vuoden sisällä seminaarin aloittamisesta. Keskustele ohjaajan kanssa tilanteestasi ja mahdollisen tuen tarpeesta.

Tutkielman kirjoittamisesta

Yleistä

Kandidaatintutkielman kirjoittaminen on tutkimusprosessin oleellinen osa. Kirjoita koko ajan: "ajatuksen virtaa", hahmotelmia työn rakenteesta ja sisällysluettelosta, muistiinpa- noja lukemastasi kirjallisuudesta. Erittäin oleellista on, että lukiessasi kirjallisuutta kirjoitat muistiin teoksen täydelliset bibliografiset tiedot sekä tekstin herättämät ajatukset. Aina kun saat idean, kirjoita se ylös. Älä kirjoita pelkkää sitaattia tai "ranskalaista viivaa", vaan ennen kaikkea se, kuinka lukemasi teksti liittyy omaan työhösi. Tällaiset muistiinpanot ja hahmotelmat luovat hyvän perustan lopulliselle tekstille.

Tutkimusraportissa sinun tulee kiinnittää huomiota sekä sisältöön että esitystapaan. Tieteellisissä tutkielmissa esitetään tutkimuksen viritys ja taustoitus, tutkimustehtävä ja ongelmat, tutkijana tekemäsi ratkaisut perusteluineen sekä tutkimuksen tulokset selkeästi ja jäsenneilysti. Kandidaatintutkielman kirjoittaminen ei ole mekaanista työn eri vaiheiden kirjaamista ja tulosten luettelointia.

Tutkielmassa harjoittelet tieteellistä ajattelutapaa sekä johdonmukaisen tekstin tuottamista. Tulokset täytyy ajatella eikä vain selostaa – tavoitteena on ajatellen esittäminen. Pyrkimyksenä on kommunikoida sinun ideasi ja tulkintasi mahdollisimman selkeästi mahdolliselle lukijalle.

Vaikeudet tutkielman tekemisessä johtuvat usein siitä, että kandidaatintutkielma on tavallisesti tekijänsä ensimmäinen mittava kirjallinen työ. Niinpä kirjoittamista on syytä harjoitella. Vaikka se tuntuisi vaikealta, siihen on vain käytävä käsiksi. Kirjoita mieluummin liikaa tekstiä kuin liian vähän: tekstiä voi aina karsia ja muokata. Älä ajattele myöskään kirjoittavasi lopullista tekstiä. Tärkeintä on, että saat senhetkiset ajatukset paperille. Ideoita, rakenteita ja muotoiluja voit muokata jälkeinpäin. Muokkauksessa auttavat sekä seminaarissa että ohjaajalta saatu palaute.

Eri ihmisille sopii erilainen kirjoitustyyli, ja siksi on tärkeää, että löydät ja muodostat omasi. Joillekin on luontevaa kirjoittaa palanen (esim. luku tai alaluku) kerrallaan, varsinkin työn alkuvaiheessa. Toiset taas kirjoittavat kerralla kokonaisuutta joko alusta loppuun edeten tai sinne tänne tekstiä jatkuvasti tuottaen. Kannattaa tutustua myös erilaisiin kirjoittamista ja lukemista helpottaviin tekniikoihin, kuten prosessikirjoittamiseen ja ajatuskarttoihin, joista löydät tietoa kirjallisuudesta tai kysymällä ohjaajaltasi.

Tutkimusetiikka

Kandidaatintutkielmassa on otettava huomioon yleiset ja yliopiston omat tutkimuseettiset ohjeistukset. Lisätietoja ohjeistuksista saat seminaarissa, Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) sivujen kautta (esim. Hyvä tieteellinen käytäntö ja Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet) sekä Jyväskylän yliopiston ihmistieteiden eettisen toimikunnan sivulta.

Henkilötietojen käsittelyä säännellään tietosuojalainsäädännössä. Pääsääntöisesti opinnäytteen tekijä kerää ja käsittelee henkilötietoja, jos opinnäyte tai muu opintotehtävä liittyy elossa oleviin ihmisiin. Jyväskylän yliopistossa on noudatettava ohjeita henkilötietojen käsittelystä. Tutustu Jyväskylän yliopiston opiskelijan tietosuojaohjeisiin. Myös kurssilla ”Aineistonhallinnan perusteet” opetetaan aineiston hallintaan, tietosuojaan ja henkilötietojen käsittelyyn liittyviä kysymyksiä.

Valmiiksi anonymisoitujen aineistojen käsittelyyn, joita saa esim. Tietoarkistosta, ei sovelleta tietosuojasäännöksiä.

Kirjoituksen tueksi suoritetaan Monikielisen akateemisen viestinnän keskuksen (Movin) tarjoama kirjoitusviestinnän kurssi. Lisäksi Movi tarjoaa valinnaisia kursseja, joista saa lisätietoja Movin kotisivuilta ja Sisusta. Avoimen tiedon keskus järjestää kandidaattiseminaarin yhteydessä tiedonhakukoulutuksen.

Esitystapa ja jäsentely

Tutkimuksen etenemistapa ja jäsentely ovat tärkeitä. Voit jäsenneilyä tutkielmasi kaksi- tai kolmiportaisesti pää- ja alaluvuiksi. Jäsentely osoittaa sen, miten hyvin tutkielman tekijänä pystyt hahmottamaan kokonaisuuksia. Tutkimuksen etenemistapoja on useita. Tavanomainen jäsenneily varsinkin empiirisissä tutkimuksissa on seuraavanlainen:

- *Johdannossa* tehdään alustava virittely aiheeseen eli kerrotaan, mistä tutkimuksessa on kyse aiheen, tieteenalan ja yhteiskunnan kannalta.
- *Aikaisempaa tutkimusta* käsittelevässä luvussa kerrotaan se, mitä aiheesta jo tiedetään. Sen yhteydessä esitetään keskeiset käsitteet ja lähestymistapa sekä pyritään suhteuttamaan aikaisempi tutkimustieto omaan tarkemmin rajautuvaan aiheeseen ja sen käsittelytapaan.
- *Tutkimustehtävää* kuvaavassa luvussa esitetään täsmennetyksi tutkimustehtävä, -ongelma(t) ja -kysymykset.
- *Aineisto- ja metodiluvussa* kuvataan tutkimuksen aineistonkeruu- ja analyysimenetelmä ja menetelmän käytännön toteutus, sekä voidaan reflektoida aineiston hankintaa.
- *Tulokset* esitetään jäsennettyinä temaattisiin lukuihin ja tulkittuina.
- *Johtopäätöksissä/pohdinnassa* kootaan tärkeimmät tulokset ja keskustellaan niistä koko tutkimuksen valossa. Tärkeää on havainnollistaa tulosten merkitystä aiemmissa luvuissa esitellylle teorialle, metodiikalle ja aikaisemman tutkimuksen tarjoamalle tiedolle.

Hyvä ohje on kirjoittaa aiheesta tarinaa: Miten päädyit tehtävääsi? Miten ratkaisit sen? Mitä löysit? Muista johdattaa lukijaa siten kuin kirjoittaisit henkilölle, joka ei tiedä paljoa aiheesta ja joka ei automaattisesti osaa seurata päättelyä ja argumentaatiota etenemistä. Perustele lukijalle, miksi asiaa on hyvä tarkastella näin ja näin ja miksi seuraavaksi siirrytään johonkin tarpeelliseksi katsomaasi osioon tai näkökulmaan. Tämä on tärkeää erityisesti silloin, kun käytät tulkinnassasi vaikkapa monia erilaisia teorioita tai käsitteitä.

Käytä tutkielman aiheeseen liittyviä sisällöllisiä otsikoita, ei mielellään hyvin yleisiä otsikoita, kuten "Viitekehys" tai "Tulokset".

Tutkielmissa usein toistuva virhe on kirjoittaa liian yleisiä teoriataustoja. Hyvän tutkielman teoriatausta on räätälöity palvelemaan juuri kyseistä työtä: se on huolella pohdittu kokonaisuus, jossa tutkimuksen juoni kulkee ja kehittyy alusta alkaen. Kannattaa kirjoittaa auki, mitä käyttämäsi tutkijat/aiemmat tutkimukset juuri tästä sinun tutkimuskysymyksestäsi ovat sanoneet, ja keskusteluttaa lähteitä keskenään.

Lähdeviitteet

Tutkimuksessa yhdistellään aina perehtymistä aikaisempaan tutkimukseen ja teoriaan, omaa ajattelua sekä empiirisiä havaintoja. Täten olennainen osa tieteellistä tutkimusta ovat lähteet ja lähdeviitteet. Tutkijayhteisössä noudatetaan lukuisia erilaisia tapoja merkitä viitteet ja rakentaa lähdeluettelo. Kandidaatintutkielmassa suositeltava tapa on noudattaa YFI-laitoksen viittaus- ja lähdemerkintäohjeita. Jos käytät jotain muuta lähteiden merkin- nän tapaa, tärkeintä on, että viittaustapa ja lähteiden käyttö on yhdenmukaista läpi koko työn. Epäselvissä lähdemerkintätapauksissa keskustele ohjaajasi kanssa. Tärkeintä on, että koko ajan työstäsi välittyy se, kuka milloinkin puhuu. Toisin sanoen, lukija pystyy erot- tamaan, onko teksti omaasi, nojaako se johonkin vai onko se jopa suora siteeraus/lainaus. Tutkielman lähteinä ilmoitetaan ne julkaisut, joita tutkielmaa tehtäessä on todella käytetty. Lähteenä ei siis mainita niitä, joihin on vain tutustuttu tai joihin luetuissa kirjoituksissa on viitattu. Kaikki käytetyt lähteet ilmoitetaan kyseisessä tekstikohdassa ja tutkielman lop- puun sijoitettavassa lähdeluettelossa. Myös kaikkien sellaisten lainausten lähteet ilmoite- taan, jotka eivät ole sanatarkkoina sitaatteina.

Lähdeviitteiden huolellinen merkitseminen on tärkeää ennen kaikkea tutkielman lukijoiden kannalta, jotka näin voivat helposti tutustua käytettyihin lähteisiin. On myös tutkimuseet- tisesti tärkeää antaa kunnia sille, jolle kunnia kuuluu, eli mainita kenen ajatuksia tai tutki- mustuloksia on käyttänyt. Yleisesti tunnetuista tosiasioista kirjoittaessa ei tarvitse viitata lähteisiin.

Kandidaatintutkielmassa käytetään Chicago-viittaustyyliä. Muista tyyleistä sovitaan oh-

jaajan tai vastuunopettajan kanssa. Tarkempia ohjeita ja malliesimerkkejä löytyy Avoimen tiedon keskuksen oppaasta.

Lähdeluettelon laadinta

Lähteet merkitään kirjoista ja artikkeleista koostuvaan lähdeluetteloon, jossa samoin käytetään Chicago-viittaustyyliä.

Tutkielman ulkoasu

Tutkielma tehdään mallipohjaan, joka pääosin määrittää tutkielman ulkoasun. Mallipohjan löydät kandidaatintutkielman verkkosivuilta. Mallipohjassa on tutkielman asetukset valmiina.

Kansilehti

Tutkielman kansilehti eli nimiö sivu voi olla esimerkiksi laitoksen kandidaatintutkielman mallipohjan mukainen. Tekstin pistekoon voit valita tutkielman nimen pituuden mukaan siten, että kokonaisuus näyttää hyvältä. Yleensä otsikkoon suositellaan esimerkiksi pistekokoa 14 tai 16. Tutkielman pääotsikko kirjoitetaan ISOILLA kirjaimilla ja alaotsikko ns. pikkukirjaimilla. Kannesta tulee ilmetä:

- yliopisto, laitos ja oma tutkinto-ohjelma
- tutkielman nimi
- tekijän nimi
- mistä työstä on kyse (esim. kandidaatintutkielma)
- ajankohta (esim. syksy 2026).

Tiivistelmä (abstrakti)

Tutkimuksen alkuun liitetään yhden sivun mittainen tiivistelmä eli abstrakti. Tiivistelmän paikka on heti kansilehden jälkeisellä sivulla. Tiivistelmän tarkoituksena on selvittää lukijalle lyhyesti tutkielman sisältö ja keskeiset asiat. Sen tulee olla itsenäinen kokonaisuus, joka on ymmärrettävissä ilman varsinaiseen tutkielmaan perehtymistä. Tiivistelmälle varattu sivu koostuu kahdesta osasta: bibliografisista tiedoista ja sisällöllisestä kuvauksesta.

Tiivistelmän alkuun kirjataan bibliografiset tiedot, jotka löytyvät myös tutkielman kansilehdeltä, eli tekijän nimi, työn nimi, kandidaatintutkielma, oppiaine, tiedekunta, laitos, yliopisto ja tutkielman julkaisun ajankohta. Kaikki ohjaajat mainitaan, pääohjaaja ensin. Lisäksi merkitään työn sivumäärä sekä muut mahdolliset tiedot.

Varsinaisessa sisällössä kuvaavassa tiivistelmäosassa puolestaan tuodaan ilmi tutkimuksen tarkoitus ja kohde sekä käytetyt tutkimusmenetelmät. Siinä selostetaan lyhyesti myös tärkeimmät tutkimustulokset ja johtopäätökset. Taulukoita ja graafisia esityksiä tiivistelmässä ei käytetä, vaan asiat ilmaistaan täydellisin lausein, lyhyesti ja ytimekkäästi. Noudata myös normaalia kappalejakokäytäntöä, jos tiivistelmän pituus ja rakenne sitä vaatii. Tiivistelmän loppuun liitetään myös tutkimuksen avainsanat. Tutkielman sisältöä kuvailevia avainsanoja voi olla 1-7. Apuna tulee käyttää erilaisia asiasanaluetteloita, joita löytyy kirjaston sivuilta. Tiivistelmän voi kirjoittaa rivivälillä 1, ja sen tulee ehdottomasti mahtua yhdelle sivulle.

Suomenkielinen tiivistelmä tulee olla mukana myös englannin- tai muun kielisissä töissä.

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo on heti tiivistelmäsivun jälkeen. Tutkielman mallipohjaa käyttäessä sisällysluettelo muodostuu automaattisesti työn alaotsikoista. Työn otsikot ja siten myös sisällysluettelo elävät prosessin aikana. Sisällysluettelo voi tehostaa porrastamalla sitä hierarkkisesti. Muista myös otsikoida sisällysluettelo esim. SISÄLTÖ tai SISÄLLYS. Pistekoko seurailee muuta tekstiä. Varo kursivoiteja ja tehosteita, jotka saavat sisällysluettelon näyttämään helposti sotkuiselta.

Otsikointi

Varsinaisessa tekstissä otsikot aloitetaan aina sivun vasemmasta marginaalista. Pääotsikko aloittaa aina uuden sivun. Se kirjoitetaan ISOILLA KIRJAIMILLA, lihavoituna ja normaalia suuremmalla pistekoolla, esim. 16. Alaotsikot (esim. 2.1) kirjoitetaan pienillä lihavoiduilla kirjaimilla, esim. pistekoolla 14.

Taulukot, kuvat, liitteet ja kuvat

Taulukot ja kuvat numeroidaan kumpikin omana numerosarjanaan (esim. TAULUKKO 4 tai KUVIO 8). Taulukoiden ja kuvioiden selitysteksteihin kannattaa kiinnittää huomiota, sillä niiden avulla taulukon ja kuvion tulee olla ymmärrettävissä ilman varsinaisen tekstin lukemista.

Ole myös johdonmukainen merkitessäsi selitystekstejä: taulukoissa selitysteksti sijoitetaan taulukon yläpuolelle, kuvioissa taas kuvion alapuolelle. Pyri kirjoittamaan sivut täyteen. Tekstissä olevat viittaukset taulukoihin ja kuvioihin tehdään numeroilla esim. (taulukko 3) tai (kuvio 1). Tällöin teksti voi jatkua katkeamattomana taulukoista ja kuvioista huolimatta.

Voit myös siirtää taulukon seuraavalle sivulle, jos tilaa ei ko. sivulla ole tarpeeksi. Lisää taulukoista ja ohjeita niiden käytöstä löydät asiaa käsittelevistä teoksista.

Tutkielman liiteosaan voidaan sisällyttää kaikki ne taulukot ja kuvat, joita ei välttämättä tarvita tekstissä. Tällaisia ovat useimmiten esim. korrelaatiomatriisit, kysely- ja haastattelulomakkeet jne. Joskus voi olla aihetta kuvata aineistoja tai metodeja erillisessä liitteessä.

Yleisimmät kuvatiedostot .jpg, .tiff ja .png ovat suositelluimpia kuvatiedostojen muotoja. Huomioi kuvatiedostojen koko ja kuvien "pakkaaminen". Varmista, että noudatat tekijänoikeuksia eli sinulla on lupa kuvien käyttöön. Jos kuvissa on tunnistettavia henkilöitä, varmista, että sinulla on lupa heidän kuviensa käyttöön.

Kandidaatintutkielmien palautus ja arviointi

Seminaarin loppuksi työ palautetaan tarkastettavaksi Vasara-järjestelmään. Tätä ennen tarkastukseen palautettu lopullinen työ on käynyt läpi plagiaatintunnistuksen. Jyväskylän yliopistossa on tällä hetkellä käytössä Turn it in (jatkossa Turnitin) -ohjelma, jota käytetään ohjauksellisesti tutkielmaprosessin aikana sekä opinnäytteen lopputarkastuksessa. Lisätietoja Turnitinista löytyy yliopiston verkkosivuilta.

Sinun tulee myös perehtyä Jyväskylän yliopiston menettelytapaohjeisiin vilpin ja plagioin-

nin ehkäisemiseksi opiskelussa sekä vilppi- ja plagiointitapausten käsittelemiseksi. Kandidaattiseminaarissa käydään läpi erilaisia vilpin ja plagiointin muotoja ja niiden käsittelyä Jyväskylän yliopistossa. Laitoksen ohjeen mukaisesti toimitat oman työsi ohjaajan ilmoittamaan osoitteeseen Moodlessa. Opettaja muuntaa ohjelman löydökset ja omat kommenttinsa niihin raportiksi, jonka hän säilyttää omalla U-asemallaan vuoden ajan.

Kandidaatintutkielman tarkastaa pääsääntöisesti kandidaattiseminaarin opettaja. Opettaja määrittelee tutkielmalle palautuspäivän kurssin alussa ja tarkastaa tutkielmat palautuspäivän jälkeen. Tutkielmien arvioinnissa käytetään tiedekunnan kandidaatintutkielman arviointimatriisia, jossa tarkastellaan seuraavia osa-alueita:

- aiheen valinta, tutkimustehtävän ja -kysymyksen rajausta ja kytkös aiempaan tutkimukseen
- tiedon hankinta, lähteiden valinta ja käyttö sekä tutkielman viitekehityksen muodostaminen
- aineisto, metodiset valinnat ja analyysi
- tulosten esittely ja pohdinta
- tutkielma tekstinä
- seminaarityöskentely: keskusteluun osallistuminen, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, oman työn esittely, työprosessin suunnittelu ja aikataulujen noudattaminen.

Tutkielmat arvioidaan asteikolla 1–5. Samankin arvosanan sisään mahtuu keskenään erilaisia tutkielmia, ja erityisesti arvosanojen rajoilla erot ovat usein pieniä. Tällöin tutkielman kokonaisvaikutelma on ratkaiseva. Mikään tutkielma ei ole täydellinen. Tutkielma arvioidaan aina kokonaisuutena. Lopullisen arvosanan muodostumisessa tutkielman painoarvo on 70 % ja seminaarityöskentelyn osuus 30 %.

HUOM! Suoritettuja opinnäytteitä ei voi uusia. Kannattaakin keskustella työn ohjaajan kanssa työn palautuskelpoisuudesta ennen virallista palautusta.

Vasarassa tapahtuvan tarkastusprosessin jälkeen tutkielma siirtyy tallennettavaksi JYX-julkaisuarkistoon. Tarkempi ohjeistus löytyy yliopiston kirjaston sivuilta, mihin on linkki laitoksen tutkielmasivuilta.

HUOM! Muuttaessasi tutkielmatiedostoa pdf-muotoon varmista tulostusasetuksista, että pdf-tiedoston sivukoko on määritelty A4:ksi. Usein oletuksena on Letter-koko, mikä vääristää marginaalit.

Tutkintosääntö

Opinnäytetöissä sovelletaan Jyväskylän yliopiston tutkintosääntöä.

Opinnäytteet tulee tarkistaa plagiarismin varalta. Jyväskylän yliopistolla on käytössä Turn It in -ohjelma, josta tutkintosäännössä 6§ erikseen todetaan: "Kaikki Jyväskylän yliopistossa valmistuvat opinnäytetyöt tarkastetaan käyttäen yliopiston valitsemaa sähköistä plagiointitunnistusjärjestelmää." Tämä koskee myös kandidaatintutkielmia, sillä tutkintosäännön 2§ Määritelmässä todetaan: "opinnäytteellä tarkoitetaan väitöskirjaa, lisensointitutkimusta, kandidaatintutkielmaa ja syventävien opintojen tutkielmaa."

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksella opinnäytteiden osalta käytetään kaksivaiheista plagiarismin tarkastusta. Ensimmäinen on niin sanottu ohjauksellinen tarkastus, jossa opiskelija voi ladata työnsä Turnitin-ohjelmaan niin monta kertaa kuin haluaa. Tässä työ ei tallennu Turnitin-ohjelman arkistoon vertailuaineistoksi. Lopullinen opinnäytteen tarkastus on puolestaan virallinen tarkastus, joka tulee tehdä kaikille opinnäytteille kertaalleen. Tässä vaiheessa työ tallentuu vertailuaineistoksi, mikä suojaa myös kandidaatintutkielman kirjoittajan tekijänoikeuksia.

Hyväksytyt, valmiit kandidaatintutkielmat julkaistaan Jyväskylän yliopiston JYX-julkaisuarkistossa. Tekijänoikeus säilyy tutkielman tekijällä. Työ siirtyy ja tallentuu yliopiston julkaisuarkistoon Vasara-järjestelmästä.

Maisterintutkielma

Maisterintutkielmassa pääset osoittamaan oppimistasi ja luovuuttasi

Yhteiskuntatieteiden maisterin tutkintoa varten laadit maisterintutkielman osana syventäviä opintojasi sekä suoritat maturiteetin tutkielmastasi. Yleisin tapa tehdä maisterintutkielma on tutkimusraporttityyppinen monografia. Sen voi laatia kahden opiskelijan parityönä, jolloin tekijät ovat saman tutkinto-ohjelman opiskelijoita. Maisterintutkielma tehdään valmiiksi maisteriseminaarien tukemana noin yhden lukuvuoden aikana. Seminaarikäytäntöihin olet jo tutustunut kandidaattiseminaarin yhteydessä.

Tutkielmasi ohjaajana toimii maisteriseminaarin vetäjä, ellei muuta ole ilmoitettu seminaarissa. Suosittelemme, että jokaisella olisi myös kakkosohjaaja, joka tuntee hyvin tutkimuskohteen, aiheen tai menetelmän. Yleensä kakkosohjaaja on saman alan jatko-opiskelija eli väitöskirjatutkija. Maisterintutkielman laajuus on 30 opintopistettä. Maisterintutkielmien pituudet vaihtelevat jonkin verran esimerkiksi valitusta tutkimusasetelmasta ja käytettyä aineistosta riippuen. Maisterintutkielma kirjoitetaan valmiiseen mallipohjaan. Löydät sen laitoksen verkkosivulta.

Tutkielman pituus mallipohjassa on noin 30–50 sivua. Sivumäärä tarkoittaa ns. leipätekstiä, eli siihen ei lasketa mukaan aloitussivuja, lähdeluetteloja eikä liitteitä. Pitkät aineistositaatit voivat kasvattaa tutkielman pituutta, mutta tutkielmien tulisi pysyä siitä huolimatta kohtuullisessa raamissa tiedekunnan määrittelemään edellä mainittuun pituuteen nähden.

Tutkielmien arvioinnissa käytetään tiedekunnan yhteistä matriisiä. Tutustu arviointimatriisiin tutkielman teon alkuvaiheessa. Maisterintutkielmaa (ml. monimuototutkielma) koskeva arviointimatriisi löytyy verkkosivuilta, ja sitä esitellään myös maisteriseminaarissa.

Maisterintutkielma on opinnäyte, jossa tulee esiin sekä tieteellinen kypsyytesi että taitosi pukea ajatuksiasi tekstiksi. Pääset osoittamaan taitosi ja osaamisesi aiheen valinnassa, tehtävän asettelussa, tutkimusmenetelmien hallinnassa, oppineisuudessa, ajattelutavan kriittisyydessä ja johdonmukaisuudessa sekä tieteellisten menettelysääntöjen noudattamisessa. Tutkielmaa tehdessäsi joudut ja pääset itsenäisesti pohtimaan yhteiskunnan ilmiöitä eri tasoilla, perehtymään oman alasi teoreettisiin keskusteluihin, käyttämään tieteellisiä menetelmiä sekä liittämään yhteen teoriaa ja empiiristä aineistoa. Tämän lisäksi tutkielman tekeminen antaa tekijälleen tietoa itsestään: työskentelytavoista ja -kapasiteetista, oivaltamisesta, luovuudesta ja pitkäjänteisyydestä. Oman opintosuuntasi teoria- ja tutkimuskirjallisuuskurssit kannattaa tehdä maisteriseminaarin kanssa samanaikaisesti tai ennen tutkielman aloittamista. Menetelmäopinnot suoritetaan aina ennen tutkielman teon aloittamista.

Seminaarien tarkoitus on tukea tutkimusprosessiasi, auttaa sinua oman tutkielmasi hallinnassa sekä mahdollistaa niin asiantuntijan kuin vertaispalautteen saaminen. Seminaarin aikana harjaantuu myös yhteistyöhön ja palautteen antamiseen ja vastaanottamiseen sekä erilaisiin työelämässäkin tärkeisiin viestintätilanteisiin.

Tutkielman suunnittelu

Tutkielma on laaja ja itsenäinen kirjallinen työ, joka sisältää erilaisia vaiheita. Siksi sinun on

laadittava jo aivan alkuvaiheessa itsellesi viitteellinen aikataulu ja tavoite työn valmistumiseksi. Tätä käsitellään seminaarissa keskustellen seminaarin opiskelijoiden, vetäjän tai muun ohjaajan kanssa. Aikataulun ja muun suunnitelman laatiminen on osa oppimisprosessiasi. Tehtyjä suunnitelmia on kuitenkin aina mahdollista tarkistaa ja muuttaa kesken graduprosessin.

Koska tutkielmassa pyritään tiiviiseen mutta kokonaisvaltaiseen ja huolelliseen esitykseen, kannattaa miettiä huolella yhdessä seminaarin vetäjän ja tutkielman ohjaajan kanssa tutkielman muotoa ja rajausta. Tutkimusaiheen ja -tehtävän huolelliseen rajaamiseen kannattaa panostaa, sillä siten tutkimuksen toteuttaminen ei vie sinulta kohtuuttomasti aikaa eikä paisuta tutkielmaasi liian laajaksi. Lisäksi käyttämäsi aineiston tulee olla sopiva suhteessa tutkimustehtävään, jotta aineiston hankinta sopii aikatauluusi ja sen käsittely on sopivassa suhteessa raportoinnille varattuun sivutilaan nähden. Myös valittu menetelmä, teoria ja aiempi kirjallisuus kannattaa valita, perustella ja rajata huolella.

Kun alat miettiä aihetta, tallenna ideasi muistikirjaan tai koneelle. Ideoi, lue ja palaa idean äärelle uudelleen. Voi olla, että aiheesi muuttaa suuntaa tai saatat löytää useampiakin aiheita. Olennaista on, että aihe on sinulle siinä määrin tärkeä, että jaksat olla kiinnostunut siitä koko graduprosessin ajan.

Tutkielman tekemiseen on olemassa erilaista opaskirjallisuutta. Löydät niitä esimerkiksi hakemalla JYKDOKista hakusanalla "graduopas".

Erityyppiset maisterintutkielmat

Yleisin muoto on monografiatyylinen tutkimusraportti, mutta tutkielma voi olla myös monimuototutkielma, paritutkielma tai artikkelitutkielma.

Tutkimusraportti, monografia

- Vastaa perinteistä rajalliseen tutkimusprojektiin perustuvaa maisterintutkielmaa.
- Tarkoitus on selvittää jonkin tieteenalan tai tutkimusalueen kysymyksenasettelun pohjalta valittu tutkimusongelma tai -kysymys.
- Tutkimustehtävä voi olla luonteeltaan teoreettinen, eli aiempaa teoriaa ja tutkimusta arvioiva ja kehittävä, tai empiirinen eli itse valittuun tai kerättyyn aineistoon perustuva.
- Vaatii tieteenalan tuntemusta, kykyä hahmottaa ja rajata tutkimuskysymys tai ongelma sekä käsitellä sitä soveltuvien tieteellisten menetelmien avulla.
- Voi perustua esimerkiksi aiempaan kurssityöhön tai kandidaatintutkielmaan, tai voi olla osa laajempaa tutkimushanketta tai laitoksen projektia.

Kirjallisuuskatsaus, teoreettinen tutkielma

- Voi olla kirjallisiin tai muihin lähteisiin perustuva kriittinen arvio ja tiivistelmä tietyllä alueella tehdystä tutkimuksesta tai tiettyyn kysymykseen tai ongelmaan liittyvän tutkimuksen kriittinen kartoitus.
- Edellyttää perehtymistä tutkimusalueeseen ja sen teorioihin ja metodeihin sekä kykyä eritellä ja arvioida tutkimuksen tuottamaa tietoa valitusta näkökulmasta.
- Voi olla osa laajempaa tutkimushanketta, jolloin arvioiva kartoitus palvelee hankkeen tavoitteita.

- Voi perustua myös käytännölliseen ongelmaan (esim. kielenopetukseen liittyvät kysymykset), jolloin tarkoituksena on etsiä ja arvioida tähän kysymykseen liittyvää tietoa opetuksen kehittämisen näkökulmasta.
- Täydentämällä kartoituksen tutkimusmateriaalia esimerkiksi alkuperäislähteillä voi aiheesta jatkaa liseniaatintutkimukseen ja väitöskirjaan.

Monimuototutkielma

- Monimuototutkielma mahdollistaa kokeilun, kehittämisen ja valitun ilmiön tarkastelun tutkimuksellisesta näkökulmasta. Se voi perustua yhteen tehtävään/tuotokseen tai se voi sisältää useita tuotoksia.
- Monimuototutkielma voi sisältää esim. erilaisia tekstejä, taiteellisia produktioita, käännöstehtäviä, ammatillisia tekstejä sekä opetusmateriaaleja. Se voi olla myös opetuskokeilu, koulutusmateriaalin suunnittelua ja sovellusta, ammatillisten tekstien tuottamista ja arviointia tai vaikkapa työtilanteiden ja -käytänteiden tutkimusta ja kehittämistä.
- Monimuototutkielma koostuu teoreettisesta osasta, perustellun käytännöllisen tehtävän/tuotoksen toteuttamisen raportoinnista sekä työprosessin reflektoinnista.
- Edellyttää perehtymistä aiheen teoreettiseen kehykseen ja aiempaan tutkimukseen ja näiden soveltamista käytännölliseen tehtävään/tuotokseen.
- Edellyttää kykyä arvioida tehtävään/tuotokseen liittyvää tietoa ja käyttää sitä hyväksi valitun tehtävän/tuotoksen toteuttamisessa.

Artikkelitutkielma

Artikkelitutkielma on monimuototutkielma. Artikkelimuotoisella tutkielmalla tarkoitetaan tieteellisessä aikakauslehdessä tai artikkelikokoelmassa julkaistavaa opinnäytetyötä. Artikkelimuotoinen maisterintutkielma sisältää artikkelikäsitteilyosan ja sen lisäksi laajemman katsausosan (20–30 sivua), joka on ikään kuin johdanto artikkelille ja josta käy ilmi tutkielman laajempi teoreettinen ja käsitteellinen viitekehys (tutkitun ilmiön, aiemman kirjallisuuden, aineiston, metodin ja teorian laajempi kuvaus). Artikkelin tulee olla julkaistu tai hyväksytty julkaistavaksi.

Artikkelissa noudatetaan sen lehden kirjoitusohjeita, johon artikkeli on lähetetty. Johdanto kirjoitetaan valmiiseen mallipohjaan. Artikkelimuotoisen maisterintutkielman kirjoittamisesta tulee sopia opiskelijan ja ohjaajan kesken jo kirjoittamisen alkuvaiheessa. Artikkelimuotoinen maisterintutkielma arvioidaan tiedekunnan opinnäytetyön arviointikriteereiden mukaisesti.

Artikkelimuotoisessa tutkielmassa tulee olla kansilehti, tiivistelmä (kypsyyskoetta varten) sekä käsittelyosan lisäksi alkuperäinen artikkeli työn lopussa.

Artikkelin liittämiseen julkaistavaan tutkielmaan on saatava julkaisijan lupa. Opiskelija selvittää ohjaajansa kanssa julkaisemiseen liittyvät asiat.

Kaksoistutkielma

Maisterintutkielma voidaan humanistis-yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa hyväksyä kahden eri tutkinto-ohjelman tutkielmana seuraavin edellytyksin:

- Jos kyseessä ovat humanistis-yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan opintosuunnat, tulee niiden kuulua eri aineryhmiin tiedekunnan kahden maisterintutkinnon suorittamista koskevan päätöksen mukaisesti.
- Asiasta on neuvoteltu työn aloittamisen yhteydessä kummankin tutkinto-ohjelman tai opintosuuntavastaavan tai hänen valtuuttamansa henkilön kanssa.
- Tutkielma on sisällöltään laajempi kuin yhden aineen maisterintutkielma siten, että molemmissa tutkinnoissa edellytetty tutkielman opintopistemäärä täyttyy.
- Tutkielma osoittaa laatijansa hallitsevan kummankin tieteenalan tieteelliset menetelmät ja että tutkielmaa varten kerätty aineisto edustaa riittävässä määrin kumpaakin tieteenalaa.
- Tutkielma jätetään tarkastettavaksi samaan aikaan molemmissa oppiaineissa.
- Tutkielmalla täytyy olla nimetty ohjaaja molemmista oppiaineista/opintosuunnista.
- Tutkielman tekemisestä on informoitu kummankin oppiaineen opinnäytteistä vastaavia opintohallinnon edustajaa.

Kaksoistutkielman (ja siihen sisältyvän kypsyysnäytteen) tarkastavat kummankin tieteenalan edustajat. Tarkastajat voivat antaa yhteisen lausunnon, mutta arvolause-ehdotukset voivat olla erilaiset (tiedekunnissa on erilaisia arvosteluasteikkoja). Tutkielmaan merkitään, että kyseessä on kahden oppiaineen/tieteenalan yhteinen maisterintutkielma. Eri tiedekuntien ja laitosten käytänteiden mukaisesti tarkastus voidaan tehdä myös kummassakin erikseen, mutta se tulee tehdä saman aikaisesti.

Samaa tutkimusmateriaalia voi käyttää myös kahteen eri maisterintutkielmaan, jos pääaineet kuuluvat eri ryhmiin (ks. edellä 1. ehto) ja jos materiaali soveltuu niihin kumpaankin. Tutkimusnäkökulma määräytyy tällöin kummassakin kyseisen alan mukaisesti. Työmäärän tulee olla selvästi suurempi kuin yhdessä maisterintutkielmassa.

Kaksoistutkielmalla ei suoriteta kahta tutkintoa.

Yhteistutkielma

Maisterintutkielma on mahdollista laatia parityönä. Tuolloin kunkin tekijän itsenäinen osuus mahdollisten yhteisesti laadittujen osien lisäksi tulee kuitenkin pystyä osoittamaan, kuten tutkintosääntö velvoittaa. Osuudet tulee olla itsenäisesti arvioitavissa. Ilman kaikkien tekijöiden lupaa ei tutkielmaa, sen osia tai aineistoa voi myöhemmin käyttää muuhun tarkoitukseen. Jokainen yhteistutkielman tekijä on vastuussa siitä, ettei käytä myöhemmin yhteistutkielman osia vastoin suostumusta.

Tutkimusaiheen valinta

Valitset maisterintutkielmasi aiheen itse. Valmiita aineistoja ja aihepiirejä voit tiedustella ohjaajalta tai opintosuuntavastaavalta. Suosittelemme sinua valitsemaan sellaisen aiheen, joka liittyy laitoksen tutkimusaloihin. Ohjaajat usein esittävät ja tarjoavat opiskelijalle laitoksen ja oppiaineen tutkimushankkeiden kannalta olennaisia aiheita. Keskustele aihevalinnastasi ohjaajasi kanssa hyvissä ajoin.

Tutkimuksen lähtökohtana on usein jokin opiskelijan tekemä teoreettinen tai empiirinen havainto, kiinnostava ilmiö tai askarruttava asia. Se on voinut syntyä joko opiskelun yhteydessä, alan tutkimusta seuratessa, omassa arjessa tai mediaa seuratessa. Jotkut tahot (kaupungit, hyvinvointialueet, aluehallinto, yritykset, järjestöt ym.) tarjoavat toisinaan aiheita tai maksavat pientä korvausta pienimuotoisista tutkimuksista ja selvityksistä.

Aihetta valitessasi huomioi:

- *Henkilökohtainen kiinnostuksesi aiheeseen.*
- *Oma tavoitteesi syventää osaamistasi jollakin osa-alueella.*
- *Teoreettinen ja käsitteellinen ”särmä” (teema), aiheen tulkittavuus jollakin soveltuvalta tai kiinnostavalla näkökulmalla ja käsitteistöllä.*
- *Aiheen tulkittavuus eli se, että aiheeseen liittyy sopivia ongelmia, joihin on mahdollista etsiä vastausta. Samoin on tärkeää, että aihetta koskevaa aineistoa on saatavissa kohtuullisen helposti.*
- *Aiheen yhteiskunnallinen merkitys, käytännön tutkimustarpeet ja ajankohtaisuus.*
- *Aiheen käsittelemiseen tarvittavat voimavarat, työn vaatima aika ja työn taloudelliset kustannukset.*
- *Lähdemateriaalin saatavuus.*

Aiheeseen perehtyminen ja tutkimustehtävän täsmentäminen

Tutkielman suunnittelu alkaa perehtymisellä aiheesta ja tematiikasta tehtyihin aikaisempiin tutkimuksiin. Jo tutkimussuunnitelmaa tehtäessä sinun tulisi lukea paljon, mikä on hyvä huomioida myös ajankäyttöä suunnitellessa. Ensin kartoitat tarkemmin, mitä aiheesta ja kohteesta jo tiedetään ja miten sitä on tutkittu. Oman tutkimuksesi kysymykset ja ”punainen lanka” täsmentyvät tässä prosessissa. Aikaisempien tutkimusten jäljille pääset esimerkiksi kirjastojen hakujen ja tietokantojen, aikakauslehtien, julkaisusarjojen ja opettajien antamien vihjeiden perusteella. Myös uusien kotimaisten ja ulkomaisten aikakauslehtien sekä niiden kirja-arvostelupalstojen seuraaminen on hyödyllistä.

Syventyessäsi kirjallisuuteen kiinnitä huomiota tutkimusaihetta koskevien lähdeviitteiden ohessa teoria-, metodi- ja analyysiviitteisiin. Kirjallisuuteen perehtymällä selvität, mitä tulkittavasta aihepiiristä jo tiedetään ja samalla löydät uusia ideoita – teorioita, hypoteeseja – joita sovellat omaan työhösi. Laaja ja oman aihealueen ylittävä lukeneisuus on tietysti eduksi. Ideat, oivallukset ja tulkitsevat käsitteet voivat löytyä yllättävistä paikoista, ja siksi kannattaakin säilyttää tutkiva mieli koko prosessin ajan.

Aiempiin tutkimuksiin perehtyminen ja teoriataustan luominen tulee synkronisoida omaan tutkimustehtävään. Määrittele ja rajaa tutkimustehtävä riittävän ajoissa, jotta teorioita ja käsitteitä miettiessäsi voit kytkeä niitä koko ajan omaan tavoitteeseesi. Tutkimustehtävän riittävä rajaaminen on ehdottoman tärkeää, jotta muistat ja tiedät koko ajan mitä ja miksi olet tekemässä. Tutkimusongelma tulisi pystyä tiivistämään yhdeksi pääkysymykseksi. Näin työ ei hajoa liian moneen suuntaan. Muista, että aiheen tutkimista voit halutessasi jatkaa myös maisterintutkielman jälkeen, eikä jokaista sivupolkua tarvitse selvittää tässä tutkielmassa. Tutkimuksen mahdolliset jatkokysymykset kirjoitetaan auki maisterintutkielman loppuluvussa.

Tutkimustyyppi ja tutkimussuunnitelma

Yhteiskuntatieteelliset tutkimukset ovat monenlaisia, ja niissä yhdistellään eri tavoin ajattelua, käsitteitä ja empiirisiä havaintoja. Ne voivat myös olla puhtaasti ”teoreettisia”, eli analysoida jotakin teoriaa tai käsitettä aikaisemman tutkimuskirjallisuuden nojalla. Teoreettiselle tutkimukselle ei ole valmista kaavaa: työ on lukemista, jäsentämistä, ajattelua ja ajatusten työstämistä tekstiksi.

Myös empiiriset tutkimukset vaativat lukemista, ajattelua ja jäsentämistä, mutta niissä kootaan lisäksi myös jokin systemaattinen empiirinen aineisto, jota analysoidaan valituin analyysimenetelmin. Aineistoja voi hyödyntää myös monimenetelmäisesti. Aineistot voivat joko olla olemassa olevia tilastoja, arkistoja, dokumentteja, median tuotteita (lehtiartikkelit, tv-ohjelmat, elokuvat jne.) tai tutkija voi hankkia aineistot tekemällä kyselyitä, haastatteluja tai havainnointia. Valmiita tallennettuja aineistoja löytyy Tietoarkiston Aila-aineistotietokannasta.

Empiirisessä tutkimuksessa tutkimuksen huolellinen ennakkosuunnittelu on tärkeää. Tutkija täsmentää tutkimustehtävänsä, asettaa itselleen ne kysymykset, joihin etsii vastausta, ja suunnittelee ne aineistot, joilla kysymyksiin voi vastata. Tutkimusmenetelmää ja aineistoja pohdittaessa on hyvä käydä läpi erilaisia vaihtoehtoja ja valintojen seurauksia. Työn äärellä voi pohtia esimerkiksi seuraavia kysymyksiä:

- Millaisiin kysymyksiin eri aineistoilla voi saada vastauksia?
- Miten niitä voi analysoida? Miten ja missä aineisto on saatavilla?
- Mitä sen hankkiminen edellyttää?
- Tarvitaanko tutkimuslupia?
- Miten paljon aineistonkeruu vaatii aikaa?

Jos suunnitelmana on esimerkiksi toteuttaa kyselytutkimus, tutkimussuunnitelmassa on täsmennettävä perusjoukko, määriteltävä ja perusteltava otos, kerrottava, mistä otos saadaan ja miten se valitaan, sekä kuvattava kyselylomakkeen sisältö ja aineiston käsittely.

Olet opiskelijana vastuussa aineistonhallinnan sujuvuudesta oman tutkielmasi osalta. Tätä varten sinun tulee perehtyä aineistonhallinnan perusteisiin ja noudattaa tutkijoita velvoittavia ohjeita.

Teet tutkimussuunnitelman joko ensimmäisessä tai toisessa maisteriseminaarissa, tutkinto-ohjelmasta riippuen. Tutkimussuunnitelman rakenne on osin oppiainekohtaista. Se voi olla esimerkiksi seuraavanlainen:

1. Johdanto (1 sivu)

- Tutkimuksen aihe eli mitä tutkitaan
- Väljästi tutkimuksen tausta eli ne olosuhteet, joista aihe nousee
- Aiheen tieteellinen ja yhteiskunnallinen merkitys

2. Teoriatausta (4- 5 sivua)

- Kirjallisuuskatsaus, jossa esitetään lyhyt yhteenveto keskeisistä tutkimuksista ja teorioista, jotka liittyvät tutkimustehtävään
- Käsitteelliset lähtökohdat ja keskeisten termien määrittely

3. Tutkimuksen tavoite (1 sivu)

- Tutkimustehtävä esimerkiksi 1-3 selvänä kysymyksenä
- Tutkimustehtävän rajaus ja rajauksen perustelu

4. Aineisto (2-3 sivua)

- Ihmiset, koehenkilöt, kirjallisuus tai muu aineistotyyppi, jonka avulla tutkimuksen tavoite saavutetaan
- Mahdollisen valmiin aineiston tiedot ja aineiston saamiseen ja käyttämiseen liittyvät tiedot
- Aineistohallintasuunnitelman laatiminen
- Mahdollinen aineistonkeruun aikataulusuunnitelma
- Suunnitelma mahdollisista aineistonkeruun kustannuksista
- Tutkimuseettinen tarkastelu

5. Menetelmät (1-2 sivua)

- Metodologia ja menetelmät, joiden avulla tutkimustehtävät ovat ratkaistavissa
- Maininta mahdollisesta esitutkimuksesta

6. Tutkimuksen raportointi ja alustavat lähteet, joita aikoo käyttää (1-2 sivua)

- Opinnäytteen muoto, mikäli se poikkeaa perinteisestä
- Tulosten luonne ja niiden esittämisen tapa
- Tulosten hyödynnettävyys (ellei sitä esitetä kohdassa 1)

7. Aikataulu

8. Alustava lähdeluettelo

Tutkimussuunnitelma on toteuttamiskelpoinen silloin, kun:

- Tutkimustehtävä on asetettu ja rajattu siten, että se on sekä tutkimisen arvoinen ja toteuttamiskelpoinen (suunnitellussa laajuudessa ja ajassa).
- Tutkimustehtävä on taustoitettu riittävästi aiemmilla tutkimuksilla ja paikannettu osaksi aikaisempia keskusteluja.
- Teoreettiset ja käsitteelliset lähtökohdat ovat riittävästi selkiytyneet.
- Käsitteet kerättävistä aineistoista, niiden saatavuudesta ja käyttökelpoisuudesta on muotoutunut.
- Sopivat tutkimusmenetelmät tutkimustehtävän ratkaisemiseen on valittu ja niiden perusteet hallitaan.

Olenneista on, että tutkimusasetelma on riittävän koherentti, eli tutkimuskysymys, teoriatausta/käsitteet, aineisto ja menetelmät muodostavat järkevän ja yhteensopivan kokonaisuuden. Eli silloin kun ”palapelin palat” ovat keskenään sopivia, on ”palapelin” kokoaminen mahdollista ja jopa hauskaa!

Tutkielman ohjaus ja vertaistuki

Ohjaaja ja opiskelija keskustelevat ja sopivat keskenään ohjauksen tavoitteista ja muodosta sekä sopivat ohjaustapaamisista.

Opiskelijana sinulla on oikeus aktiiviseen ja laadukkaaseen maisterintutkielman ohjaukseen. Muistathan olla aktiivisesti yhteydessä ohjaajaasi, sillä yhteydenpito ei voi jäädä ohjaajan vastuulle. Käytä hyväksesi ohjaajasi asiantuntemusta ja kokemusta tutkimuksen tekemisestä esittämällä rohkeasti kysymyksiä ja testaamalla omia käsityksiäsi. Valmistaudu aina huolellisesti ohjaustilanteeseen miettimällä, mikä sinulle on juuri sillä hetkellä epäselvää.

Teksti lähetetään etukäteen ohjaajalle luettavaksi ainakin muutamaa päivää ennen tapaamista. On usein hyvä mainita senhetkiset haasteet tai kysymykset joko erillisellä selvityksellä tai tekstin sisäisillä kysymyksillä ja kommentteilla. Joka tapauksessa ohjaajalle annettavaan tekstiin kannattaa aina liittää mukaan selvitys siitä, mihin kokonaisuuteen tutkielmaprosessiasi teksti liittyy, esimerkiksi alustava sisällysluettelo tai viittaus siihen, mitä olette ohjaajasi kanssa viimeksi sopineet. Älä pelkää näyttää keskeneräisiä tekstejä, sillä niistä on ohjaajalle apua työsi kommentoinnissa ja sinua askarruttavien ongelmakohtien ymmärtämisessä. Älä esitä tietäväsi enemmän kuin todellisuudessa tiedät tai että olet työssäsi pitemmällä kuin olet, koska silloin ohjaajan neuvot voivat mennä ohi.

Vältä ohjausistunnossa ajatuksia kuten ”en uskalla kysyä mitä ohjaaja tarkoittaa, koska tyhmyyteni paljastuu” tai ”kyllä se minulle selviää, kun mietin asiaa kotona”. Pidä huoli, että ymmärrät kaikki ohjaajasi kommentit ja vinkit, esimerkiksi tekemällä tarkistuskysymyksiä ”tarkoitatko siis, että...”. Jos vain nyökyttelet myöntävästi, ohjaajasi ei voi tietää, että jokin on jäänyt epäselväksi. Vastaavasti pidä huoli siitä, että ohjaaja on ymmärtänyt, mikä sinua aiheessasi erityisesti kiinnostaa, jotta hän osaa ohjata sinua juuri sinulle sopivaan suuntaan. Muista kuitenkin, että olet itse vastuussa tutkielmaasi koskevien sisällöllisten ja muodollisten ratkaisujen tekemisestä. Voit kysyä ohjaajaltasi, voisiko ohjaustilanteen tallentaa omaan käyttöön. Tallenne voi auttaa sinua palaamaan asioihin jälkeen päin. Toinen vaihtoehto on tehdä aktiivisesti muistiinpanoja.

Ota aina ohjaajasi kanssa puheeksi, jos esimerkiksi jännität ohjaustapaamisia tai ahdistut tutkielman tekemisestä, ja etenkin silloin, jos se vaikeuttaa työskentelyäsi. Näin ei pitäisi olla, koska maisterintutkielma on vain opinnäytetyö. Jos et ota asiaa puheeksi, ohjaaja saattaa pahimmassa tapauksessa tulkita sinua väärin ja esimerkiksi luulla, että kaikki on kunnossa.

Eräs opettaja on sanonut, ettei ole olemassa laiskuutta, vaan ainoastaan (esimerkiksi epäonnistumisen) pelkoa. Mitä mieltä sinä olet tästä?

Jos et pääse paikalle sovittuun tapaamiseen, muista perua tapaamisaika ajoissa. Tutkielmaohjausta annetaan opetusperiodien aikana, eli joulun- ja kesätauon aikana ohjausta ei pääsääntöisesti anneta. Tämä kannattaa kuitenkin varmistaa omalta ohjaajalta ja esimerkiksi sopia mahdolliset kesäajan ohjaukset hyvissä ajoin erikseen sekä huolehtia itse siitä, että työ on todella edennyt ko. tapaamiseen mennessä.

Tutkielman teon tueksi kannattaa etsiä muita tutkielmaa tekeviä ja vaikkapa perustaa itse opintopiiri tai muu vertaisryhmä, jossa voi keskustella tutkielman tekemisen eri vaiheista ja vertailla kokemuksia. Tällaisia vertaisryhmiä perustetaan silloin tällöin laitoksen taholta, mutta aivan hyvin opiskelijat voivat perustaa sellaisen itsenäisestikin.

Maisterintutkielman palautus

Valmis työ palautetaan Vasara-järjestelmään. Keskustele ohjaajasi kanssa työn toimittamisesta tarkastukseen. Vasaraan lähetettäessä työn pitää olla työsi lopullinen versio kaikkine osineen, ja tuolloin plagiointitarkastus (Turnitin) pitää olla tehtynä. Vasarasta työ arkistoituu suoraan JYX-julkaisuarkistoon.

Laitoksella ei ole maisterintutkielmien esitarkastusta. Olethan kuitenkin yhteydessä ohjaajaasi hyvissä ajoin ennen tutkielman jättämistä Vasaraan ja sovi työn viimeisestä kommentoinnista ja palautuksesta. Älä palauta työtäsi ohjaajalle juuri ennen tutkielman lopullista palauttamista ilman, että ohjaaja on ehtinyt tutustua siihen, ja ilman, että ensimmäinen ns. ohjauksellinen plagiointitarkastus on tehty.

Jos palaat opinnäytteen pariin pidemmältä tauolta ja et enää tavoita ohjaajaasi, ota yhteyttä opintosuuntavastaavaan, jotta ohjaustilanne saadaan ajan tasalle.

Tutkielman kirjoittamisesta

Yleistä

Kirjoittaminen on oleellinen osa koko tutkimusprosessia. Ylläpidä jatkuvaa kirjoitusprosessia: dokumentoi oivalluksiasi vaikkapa tutkimuspäiväkirjaan, luonnostelee työn rakennetta ja sisällysluetteloja sekä tee systemaattisia muistiinpanoja lähdekirjallisuudesta. Erittäin oleellista on, että lukiessasi kirjallisuutta kirjoitat muistiin teoksen täydelliset bibliografiset tiedot sekä tekstin herättämät ajatukset. Aina kun saat idean, kirjoita se ylös. Älä kirjoita pelkkää sitaattia tai ”ranskalaista viivaa”, vaan ennen kaikkea se, kuinka lukemasi teksti liittyy omaan työhösi. Tällaiset muistiinpanot ja hahmotelmat luovat hyvän perustan lopulliselle tekstille.

Vihje: ennen kuin aloitat tutkimusprosessin, perehdy johonkin lähteiden hallintaohjelmaan (esimerkiksi ZOTERO), ja ota tavaksesi kirjata ja tallentaa kaikki lukemasi lähteet bibliografisine tietoineen ohjelmaan.

Tutkimusraportissa tulee kiinnittää huomiota sekä sisältöön että esitystapaan. Maisterintutkielmassa esitetään tutkimuksen taustoitusta, tutkimustehtävä ja -ongelmat, tutkijana tekemäsi ratkaisut perusteluineen sekä tutkimuksen tulokset selkeästi ja jäsennellysti. Mais-

terintutkielman kirjoittaminen ei ole mekaanista työn eri vaiheiden kirjaamista ja tulosten luettelointia. Tutkielmassa osoitat omaksuneesi tieteellisen ajattelutavan sekä kykysi tuottaa johdonmukaista tekstiä hyvällä akateemisella tyyllillä. Tulokset täytyy ajatella eikä vain selostaa – tarkoitus on esittää tieteellisen ajattelun normien mukainen tutkimusprosessin aikana tuotettu tieto akateemiselle yleisölle eli tiedeyhteisölle.

Vaikeudet tutkielman tekemisessä johtuvat usein siitä, että maisterintutkielma on tavallisesti tekijänsä ensimmäinen mittava kirjallinen työ aineopintojen kandidaatintutkielman ohella. Niinpä kirjoittamista on syytä harjoitella. Vaikka sen tuntuisi vaikealta, siihen on vain käytävä käsiksi. Kirjoita mieluummin liikaa tekstiä kuin liian vähän: tekstiä voi aina karsia ja muokata. Älä ajattele myöskään kirjoittavasi lopullista tekstiä. Tärkeintä on, että saat sen hetkiset ajatukset paperille. Ideoita, rakenteita ja muotoiluja voit muokata jälkepäin.

Eri ihmisille sopii erilainen kirjoitustyyli, ja on tärkeää, että tunnistat omasi. Joillekin on luontevaa kirjoittaa palanen (esim. luku tai alaluku) kerrallaan, varsinkin työn alkuvaiheissa. Toiset taas kirjoittavat kerralla kokonaisuutta joko alusta loppuun edeten tai sinne tänne tekstiä jatkuvasti tuottaen. Kannattaa tutustua myös erilaisiin kirjoittamiseen ja lukemista helpottaviin tekniikoihin, kuten prosessikirjoittamiseen ja ajatuskarttoihin, joista löydät tietoa kirjallisuudesta tai kysymällä ohjaajaltasi.

Tieteellinen kirjoittaminen on luovaa toimintaa. Niinpä siihen vaikuttaa oma vireystilasi ja jaksaminen. Toisinaan kirjoittaminen ei edisty, mutta juuri silloin ei kannata luovuttaa. Voit ajatella kirjoittamisprosessia vuodenaikoina ja havaita, ettei keskellä pimeintä talvea synny tekstiä. Älä kuitenkaan luovuta, sillä kohta koittaa kevät ja pääset jälleen kirjoittamisen flow-tilaan. Voit myös rytmittää kirjoittamistasi siten, että jätät tekstin sellaiseen kohtaan, mistä on helppoa jatkaa seuraavana päivänä.

Tutkimusetiikka ja aineistonhallinta

Tutkimuseettinen arviointi ja hyvien tutkimuskäytäntöjen huomioiminen tulee ulottaa tutkimusprosessin kaikkiin vaiheisiin aiheen valinnasta tulosten raportointiin. Opiskelijan vastuulla on noudattaa tutkimuseettisiä periaatteita sekä hankkia ja käsitellä aineistoa siten, että noudattaa esimerkiksi aineistonhallinnan periaatteita.

Jos tutkielmaa varten kerätään aineistoa esimerkiksi haastattelemalla tai havainnoimalla, tulee tutkittavien itsemääräämisoikeutta kunnioittaa sekä huolehtia heidän yksityisyydestään ja tietosuojasta. Tällaisten aineistojen keräämiseen tarvitaan kirjallinen sopimus ja tietosuojaalomake. Niissä tulee olla selkeästi kuvattuna se, mitä varten aineistoa kerätään, miten sitä kerätään, miten sitä käytetään (esimerkiksi haastateltavien anonymisointi), miten sitä säilytetään tutkimuksen aikana ja mitä aineistolle tapahtuu tutkielman tekemisen jälkeen.

Keskustele ennen aineistonkeruuta aineiston keräämiseen ja käsittelyyn liittyvistä asioista ohjaajasi kanssa ja tutustu Avoimen tiedon keskuksen aineistonhallinnan sivustoihin. Maisterivaiheessa sinulla on pakollinen aineistonhallinnan jakso, jonka yhteydessä työstät tutkimussuunnitelmaasi.

Esitystapa ja jäsentely

Tutkimusraportin etenemistapa ja jäsentely ovat tärkeitä. Tutkielman voi jäsenellä tarvittaessa kaksi- tai kolmiportaisesti pää- ja alaluvuiksi. Jäsentely osoittaa sen, että tekijä pystyy erittelemään ja kytkemään toisiinsa kokonaisuuden osat. Tutkimuksen etenemistapoja on useita. Tavanomainen jäsenitys varsinkin empiirisissä tutkimuksissa on seuraava:

- Johdannossa esitetään yleiskuva, eli kerrotaan mistä tutkimuksessa on kyse aiheen, tieteenalan ja yhteiskunnan kannalta.
- Aikaisempaa tutkimusta käsittelevässä luvussa kerrotaan se, mitä aiheesta jo tiedetään. Sen yhteydessä esitetään keskeiset käsitteet ja teoriat sekä suhteutetaan aikaisempi tutkimustieto omaan tarkemmin rajautuvaan aiheeseen ja sen käsittelytapaan.
- Tutkimustehtävää kuvaavassa luvussa esitetään täsmennetyksi tutkimustehtävä, tutkimusongelma(t) ja -kysymykset.
- Metodiluvussa kuvataan tutkimuksen aineistonkeruumenetelmä, itse aineistonkeruu ja aineisto ja lisäksi voidaan kuvata mahdollisia kenttäkokemuksia. Samoin kuvataan aineiston analyysimenetelmä ja sen käytännön toteutus tutkielmassa.
- Tulosluvussa esitetään jäsennetysti tutkimuksen havainnot ja niistä tehtävät tulokset. Yhteenvedossa kootaan tärkeimmät tulokset ja keskustellaan niistä koko tutkimuksen valossa. Tärkeää on havainnollistaa tulosten merkitystä aiemmissa luvuissa esitellylle teorialle, metodiikalle ja aikaisemman tutkimuksen tarjoamalle tiedolle.

Oman alan julkaisuja kannattaa lukea myös tarkastellen niiden esittämistapaa. Yhteiskuntatieteellisissä tutkimuksissa saatetaan poiketa perinteisestä tutkimusraportin kaavasta. Jokin muu esitystapa, esimerkiksi teorian ja empirian lomittaminen, voi tuottaa mielenkiintoisemman esityksen, mutta sen valitsemiseen ja käyttämiseen kannattaa pyytää ohjausta omalta ohjaajalta. Samoin kannattaa kysyä ohjaajalta neuvoa, mikäli suunnittelee muuten poikkeavansa esitystapojen konventioista.

Hyvä ohje on kirjoittaa tarinaa aiheestasi. Kerro, miten päädyit tehtävääsi, miten ratkaisit tutkimusongelmasi ja mitä tuloksia sait. Muista johdattaa lukijaa siten kuin kirjoittaisit henkilölle, joka ei tiedä aiheesta paljoa ja joka ei automaattisesti osaa seurata päättelysi ja argumentaatiiosi etenemistä. Perustele lukijalle, miksi asiaa on hyvä tarkastella näin ja näin ja miksi seuraavaksi siirrytään johonkin tarpeelliseksi katsomaasi osioon tai näkökulmaan. Tämä on tärkeää erityisesti silloin, kun käytät tulkinnassasi monia erilaisia teorioita tai käsitteitä. Käytä mieluummin sisällöllisiä otsikoita kuin rakenteeseen liittyviä, ei siis mielellään ”Viitekehys” tai ”Tulokset” -tyyppisiä otsikoita. Tutkielman voi jäsentää myös yhdistelemällä viitekehystä ja aineistoja.

Tutkielmissa usein toistuva virhe on kirjoittaa liian yleisiä teoriataustoja. Hyvän tutkielman teoriatausta on sellainen, että se sisältää kaiken tarvittavan ja vain tarvittavan. Sellainen teoria, jota ei käytä, tulee jättää raportista pois. Samoin käsitteet, joita tutkimuksessa ei käytetä, tulee jättää pois. Kiinnostavampaa kuin kuulla yleisesti vaikkapa modernisaatiosta tai Giddensistä on kuulla, miten itse hyödynnät modernisaatioteoriaa tai Giddensia omassa tutkimusprosessissasi, siis siinä prosessissa, jossa haet vastausta tutkimuskysymykseesi. Sama koskee tutkimusmenetelmien kuvausta. Yksi tapa on kirjoittaa auki, mitä käyttämässäsi lähteissä sanotaan valitsemastasi tutkimuskysymyksestä, ja vertailla eri lähteitä keskenään.

Omaa kirjoittamista kehittää erilaisten tutkielmien ja tutkimusartikkeleiden ja tutkimusten lukeminen. Voit tutkia valmiista tutkielmista, kuinka niissä rakennetaan tutkimusasetelmaa tai teoriataustaa. Erilaisten tapojen hahmottaminen auttaa oman tekstin työstämisessä.

Tiivistelmä (abstrakti)

Tutkimuksen alkuun liitetään yhden sivun tiivistelmä eli abstrakti. Tiivistelmän paikka on heti kansilehden jälkeisellä sivulla. Tiivistelmän tarkoituksena on selvittää lukijalle lyhyesti tutkielman sisältö ja keskeiset asiat. Sen tulee olla itsenäinen kokonaisuus, joka on ymmärrettävissä ilman varsinaiseen tutkielmaan perehtymistä. Tiivistelmän alkuun kirjataan

bibliografiset tiedot, jotka löytyvät myös tutkielman kansilehdeltä: tekijän nimi, työn nimi, maisterintutkielma, oppiaine, tiedekunta, laitos, yliopisto ja aika. Kaikki ohjaajat mainitaan, pääohjaaja ensin. Lisäksi merkitään työn sivumäärä sekä muut mahdolliset tiedot.

Varsinaisessa tiivistelmäosassa puolestaan tuodaan ilmi tutkimuksen tarkoitus ja kohde sekä käytetyt tutkimusmenetelmät. Siinä selostetaan lyhyesti myös tärkeimmät tutkimustulokset ja johtopäätökset. Taulukoita ja graafisia esityksiä tiivistelmässä ei käytetä, vaan asiat ilmaistaan täydellisin lausein, lyhyesti ja ytimekkäästi. Noudata myös normaalia kappalejako-käytäntöä, jos tiivistelmän pituus ja rakenne sitä vaatii. Tiivistelmän loppuun liitetään myös tutkimuksen avainsanat. Tutkielman sisältöä kuvailevia avainsanoja voi olla 1-7. Apuna voi käyttää erilaisia asiasanaluetteloita, joita löytyy kirjaston sivuilta. Tiivistelmän voi kirjoittaa rivivälillä 1, ja sen tulee ehdottomasti mahtua yhdelle sivulle.

Huomioi, että tiivistelmän perusteella annetaan maisterivaiheen kypsyysnäytteen opinto-suoritus niille, joille ei enää erikseen tehdä kielentarkastuksellista kypsyyskoetta maisteri-vaiheessa. Käytetyn kielen tulee siis olla viimeisteltyä. Suomenkielinen tiivistelmä tulee olla opinnäytteessä mukana myös englannin tai muun kielisissä töissä erityisesti, jos opiskelija on suomalainen ja tarvitsee merkinnän suomenkielisen kypsyyskokeen suorittamisesta.

Hyvä tietää ohjauksesta laitoksellasi

Ohjauksen avulla pyritään tukemaan opintojasi ja varmistamaan niiden eteneminen suunnitellussa aikataulussa. Jyväskylän yliopistossa ohjausta toteutetaan kolmessa eri portaassa – perusohjaus, täydentävä ohjaus ja tehostettu ohjaus. Laitoksen ensisijainen ohjausmuoto on ryhmäohjaus. Esimerkiksi henkilökohtaiset kandidaatti- ja maisterivaiheen opintosuunnitelmat eli HOPSit suunnitellaan ja päivitetään ryhmäohjauksessa.

Perusohjauksella tarkoitetaan ohjauspalveluja, jotka on tarkoitettu kaikille opiskelijoille. Se sisältää laajasti erilaisia toimijoita ja palveluja sekä neuvontaa ja tiedottamista:

- sähköpostiviestit ja ohjaustapahtumat ensisijaisesti ryhmäohjauksena
- Jyväskylän yliopiston verkkosivut
- opintojaksoilla tapahtuva ohjaus - sähköpostiviestit opintojakson opettajalta, opintojakson (Moodle-)sivut sekä mahdollisuus kysyä ja saada apua opintojakson tai seminaarin opettajalta
- pääsääntöisesti ensimmäisenä opiskeluvuotena kotiryhmätapaamiset, infot ja muut laitoksen ohjaukselliset tapahtumat.

Täydentävässä ohjauksessa ovat mukana laitoksen hyvikset. Jos haluat keskustella jaksamisestasi, opintojen jumiutumuksesta tai jännitystä aiheuttavista opiskelutilanteista, ota yhteyttä oman tutkinto-ohjelmasi hyvikseen. Hyvisten ohjauksessa on mahdollista kartoittaa ja käsitellä laajemmin esimerkiksi elämäntilanteesi vaikutusta opintojen etenemiseen. Hyvikset tarjoavat matalan kynnyksen hyvinvointineuvontaa ja tarvittaessa ohjaavat sinut eteenpäin sopivan asiantuntijan palveluihin.

Mikäli sinulla on opintojesi ja muun elämäntilanteesi kanssa sellainen tilanne, etteivät edellä kuvatut ohjausmuodot ole riittäviä, sinun on mahdollista hakeutua hyvisten kautta *tehostettuun ohjaukseen*. Tehostettua ohjausta antavat opiskelijoiden hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn tukemiseen erikoistuneet asiantuntijat.

Koulutussuunnittelijat ohjaavat ja neuvovat esimerkiksi seuraavissa asioissa:

- opintojen suunnittelu ja aikatauluttaminen
- tutkintoon vaadittavat opinnot ja tutkinnon kokonaisrakenne
- opintojen hyväksilukeminen.

Omaopettajat antavat ohjausta esimerkiksi seuraavissa asioissa:

- oman opintopolun suunnittelu ja jäsentäminen
- opiskelutaidot
- omaan alaan ja työelämään liittyvät kysymykset

- oman osaamisen pohdinta ja ammatillinen kasvu.

Opetushenkilökunta antaa opinto-ohjausta esimerkiksi seuraavissa asioissa:

- omaan opetukseen liittyvät asiat
- opinnäytteet ja opinnäytetyöskentely
- tieteen tekemiseen liittyvät kysymykset.

”Opiskelijana vastaat itse opintojesi suunnittelusta, opintosuunnitelmasi päivittämisestä opintojen aikana ja ohjaustapahtumiin osallistumisesta.”

Liite 1. Lait ja oikeuslähteet

Opinnäytetöissä ja yleisesti kirjallisissa tehtävissä saatetaan viitata lakeihin ja muihin oikeuslähteisiin. Säädökset löytyvät julkisesta finlex.fi -palvelusta sekä Jyväskylän yliopiston kirjaston kautta käytettävissä olevasta maksullisesta edilex.fi -palvelusta. EUR-Lex -tietokannan kautta Euroopan unionin oikeudelliset tekstit ovat käytössä maksutta. Säädöksiin ja säännöksiin viitattaessa tulee käyttää primäärilähdettä.

Säädöstekstistä tulee kirjoittaa riittävällä tarkkuudella huomioiden luvut, pykälät, momentit, kohdat ja alakohdat. Esimerkiksi; - - sosiaalihuoltolain (1301/2014, SHL) 4 §:n 1 momentin 4 kohta säättää asiakkaan mahdollisuuksista osallistua ja vaikuttaa, kun hänen etuaan arvioidaan. Ennen §-merkkiä tulee välilyönti ja taivutus pääte erotetaan kaksoispisteellä §-merkistä. Momentti merkitään, jos niitä on pykälässä useampi kuin yksi. Keskelle tekstiä laki kirjoitetaan pienellä alkukirjaimella. Kirjoitettaessa laista ensimmäisen kerran, mainitaan siinä lain numero sekä tarvittaessa myöhemmin käytettävä lyhenne. Suoraan lainattaessa säädösteksti tulee laittaa lainausmerkkeihin, esimerkiksi perustuslain (731/1999) 1 §:n 1 momentissa todetaan, että ”Suomi on täysivaltainen tasavalta”.

Vaihtoehtoisesti voi kirjoittaa 1.1 §:ssä, eli momentin voi lyhentää käyttämällä pelkkää numeroa. Jos säädöksessä pykälöinti alkaa uudestaan seuraavan luvun alusta, tulee luku merkitä erikseen. Näin on esimerkiksi rikoslaissa (39/1889, RL). Esimerkiksi: rikoslain 40 luvun 5 pykälän 2 momentissa, tai vaihtoehtoisesti RL:n 40:5.2 §:ssä säädetään tuottamuksellisesta virkasalaisuuden rikkomisesta. Säädöksen osiin viittaamisessa onkin erilaisia tapoja ja on tärkeää, että noudattaa samaa viittaustekniikkaa johdonmukaisesti läpi työn.

Kansallisen lainsäädännön lisäksi oikeuslähteitä ovat muun muassa kansainväliset ihmisoikeussopimukset, kuten YK:n lapsen oikeuksien sopimus (SopS 59-60/1991, LOS). Näistä merkitään lähdeviitteeksi sopimuksen nimen lisäksi joko sopimussarjan SopS-lyhenne ja sopimussarjanumero tai asetus-/säädöskokoelman numero. Lisäksi merkitään lyhenne/vaikiintunut epävirallinen ilmaisu, mikäli sitä käytetään jatkossa.

Tuomioistuinten (mm. hallinto-, korkein hallinto-, käräjä-, hovi- ja korkeimman oikeuden) sekä ylimpien lainvalvojien, Eduskunnan oikeusasiamiehen ja Valtioneuvoston oikeuskanslerin ratkaisuja voi löytää Finlexin ja Edilexin lisäksi kyseisten tahojen omilta internet-sivuilta, kuten <http://www.kho.fi> tai <http://www.oikeusasiamies.fi>. Eduskunnan internet-sivuilta löytyy hyvin lainvalmisteluaineisto, kuten hallituksen esitykset (HE) ja valiokuntien mietinnöt ja lausunnot (VL ja VM). Tekstissä lähdeviitteeseen merkitään ratkaisun antajan nimi (lyhenteitä HAO, KHO, KäO, HO, KHO, EOA ja OKa), ratkaisupäivämäärä ja taltio- tai diaarinumero. Alla on kaksi esimerkkiä viitattaessa näihin oikeuslähteisiin.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon (PeVL 65/2018 vp, s. 4) mukaan sosiaali- ja terveystal-
veluiden uudistamiselle...

Apulaisoikeuskansleri kiinnitti 19.10.2017 ratkaisussaan (dnro 1156/1/2017) huomiota....

Lisäksi muutama esimerkki merkinnästä lähdeluetteloon alla;

Apulaisoikeuskanslerin päätös dnro 1156/1/2017 (19.10.2017).

HE 309/1993 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle perustuslakien perusoikeussäännösten
muuttamisesta.

KHO 19.2.2018 T 721.

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731. tai Suomen perustuslaki 731/1999.